

A SZENTENDREI

MESEVIRÁG - GYERMEKVILÁG

ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a dőlt betűs módosításokkal egységes szerkezetben-

Az intézmény címe: 2000 Szentendre, Rózsa u. 9/a
Az intézmény fenntartója: Mesevirág- Gyermekvilág Egyesület
Az óvoda igazgatója: Balogné Kispál Mónika

2025

Tartalomjegyzék

Törvényi háttér.....	4
Bevezető.....	5
1. Óvodánkról.....	6
Küldetésnyilatkozat.....	6
Óvodakép.....	6
Gyermekkép.....	7
2. Az óvodai nevelés alapelvei.....	7
3. Óvodánk nevelési célkitűzései.....	7
4. Az óvodánk nevelési feladatai.....	8
4.1. Az egészséges és kulturált életre nevelés.....	8
4.2. Az érzelmi-, az erkölcsi- és a közösségi nevelés- szocializáció biztosítása.....	10
4.3. Az anyanyelvi , értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	13
5. Általában a mi óvodánkban a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	15
6. Az esélyteremtéssel, gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	18
7. Az óvodai élet kiemelt tevékenységformái.....	20
7.1. A játék.....	20
7.2. Mesélés, verselés.....	23
8. Az óvodai élet egyéb tevékenységformái.....	24
8.1. Ének zene, énekes játék, tánc.....	24
8.2. Rajzolás, mintázás, kézimunka.....	26
8.3. Mozgás.....	28
8.4. A külső világ tevékeny megismerése.....	29
8.4.1. A külső világ tevékeny megismerése- környezet és természet.....	29
8.4.2. A külső világ tevékeny megismerése- mennyiségi és formai összefüggése.....	31
8.5. Munka jellegű tevékenység.....	33
8.6. Tevékenységben megvalósuló tanulás.....	34
9. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	37
9.1. Az óvodai gyermekcsoportok megszervezésének elvei.....	37
9.2. A nevelés személyi feltételei.....	37
9.3. A nevelés tárgyi feltételei.....	37
9.4. A hetirend és a napirend kialakításának elvei.....	38
9.5. Az óvodai nevelés tervezése.....	39
A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését szolgáló dokumentumok (Izd. .melléklet).....	40
10. Az óvoda kapcsolatai.....	41
10.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	41
10.2. Együttműködés a bölcsödével és az általános iskolával.....	43
10.3. Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati és kulturális intézménnyel.....	43
11. Az óvodában folyó nevelőmunka ellenőrzési, mérési, értékelési minőségbiztosítási rendszere.....	44

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....47

Melléletek

Fejlődési lap

Adatlap szülői elvárások, igények megismeréséhez

Személyiségi lap

A nevelési- oktatási intézmény kötelező eszközei és felszerelése a20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete szerint

Törvényi háttér

A Helyi Pedagógiai programunk a következő törvényi és rendeleti előírások alapján készült:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvények

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Kormányrendeletek

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról

48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiaiszakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló további dokumentumok:

- Az óvoda Alapító okirata

Bevezető

Kedves Olvasó a Mesevirág- Gyermekvilág Magánóvoda Helyi Pedagógiai Programját tartja a kezében.

E program megfogalmazza nevelésünk legfontosabb céljait, feladatait, alapelveit. Megismerheti belőle, hogy milyen területen, hogyan fejlesztjük a gyermekeket, hogy mit tartunk igazán fontosnak.

Fejlesztő munkánk az óvodai nevelés teljes időtartamában, a nevelési feladatok minden területére, az óvodai élettevékenység egészére terjed ki. A gyermekek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra és a játékra épül.

Hisszük, hogy programunk megvalósításával mindent megteszünk azért, hogy

- testileg, lelkileg harmonikusan fejlődjenek a gyermekek,
- az óvodai élet a gyermekek számára maradandó élményt jelentsen,
- a későbbiekben emlékezzen arra, hogy milyen közös programokon érezte jól magát.

Célunk, hogy óvodánkba járó gyermekek, 6-7 éves korukra a kiegyensúlyozott, vidám óvodai évek után, érettek legyenek az iskolai élet megkezdéséhez.

A nevelőtestület nevében:

Baloghné Kispál Mónika

1. Óvodánkról

Küldetésnyilatkozat

„Hagyjátok megérni a gyermekkort a gyermekben”
/Rousseau/

A gyermek személyiségének tiszteletben tartása, szeretete, megbecsülése, elfogadása és a bizalmon alapuló nevelés.

Testi-lelki szükségleteinek kielégítésével szeretetteljes, derűs, családi, nyugodt légkör biztosításával jó közérzetük, érzelmi biztonságuk megteremtése.

Differenciált, életkoruktól, egyéni adottságaiktól, fejlettségüktől függő képességfejlesztés, mely segíti a gyermekek beilleszkedését, egyéni fejlesztését is. Egészséges személyiségfejlesztés, a különbözőség elfogadására, tiszteletben tartására nevelés.

Mottónk:

„A gyermekkor az elme álma, azé a gyermek, aki álmában magához rántja.”
(Sütő András)

Óvodakép

A Mesevirág – Gyermekvilág Óvoda Szentendre kertvárosi részében csendes, de jól megközelíthető helyen, kertés családi házban működik egy csoporttal, vegyes korcsoportú gyermekekkel.

Célunk, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő nevelés, nyugodt, családi, bensőséges légkörben.

Segítőképpen állunk a család mellé. Erősíteni, segíteni szeretnénk a szülői nevelés eredményességét. A gyermek a szülőké. Együttnevelő partneri kapcsolatban vállaljuk a gondozást, nevelést, fejlesztést. Oldani próbáljuk a természetellenes helyzet okozta gyermeki- és szülői szorongásokat. Pótolni kívánjuk a hiányzó ismereteket, megalapozzuk a képességfejlesztés területeit.

Programunk azoknak a szülőknek szól:

- akik elfogadják, hogy a kisgyermekkori intelligencia fejlesztésének közege, nyelve, eszközrendszere a játék és a mese,
- akik „felemelkedvén” a gyermekhez, megértik az ő különös, ám mégis oly csodálatos és varázslatos világát.

Gyermekkép

A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individumokhoz és szociális lényekhez az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek különbözőségeik ismeretében közelítünk.

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, egyéni fejlődési úttal és ütemmel, tanulási stílussal.

Alapvető feladatunknak tartjuk a személyiség harmonikus fejlesztését.

A gyermekek rendelkezzenek pozitív énképpel, legyen kulturális identitásuk, őrizzék meg kíváncsiságukat, legyenek önállóak, ismerjék meg a saját értékeiket. Szerezzenek tapasztalatokat melyek, hozzájárulnak fejlődésükhöz. Szívesen kommunikáljanak társaikkal és a felnőttekkel, rendelkezzenek önkontrollal. Szeressék a természetet és védjék az élőlényeket, környezetüket. Tiszteljék a hagyományokat, legyenek érzékenyek mások problémái iránt. Igényeljék a játékot és keressék az együttműködést társaikkal.

Jövőkép

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermeknek. Minden gyermek a saját képességei szerint nevelhető, fejleszthető.

2. Az óvoda nevelési alapelvei

Célunk a demokratikus nevelői alapviszony létrehozása, kulturális hagyományaink alapjainak átörökítése. Programunk alapján az életre nevelünk, és azon belül segítjük, hogy a gyerekek egy jól megélt, teljes és igazi kisgyermekkor után kezdjék el az iskolai tanulást.

Az óvónő munkamódszere a türelmes, kiváró megfigyelés és az erre alapozott biztató, támogató nevelői magtartás.

3. Óvodánk nevelési célkitűzései

Általános célkitűzés

A nevelés óvó, védő és értékmegőrző szerepét hangsúlyozzuk, az erkölcsi nevelés alapjainak lerakása érdekében fogalmazzuk meg a tevékenységeket.

- ❑ Demokratikus nevelői légkör megteremtése.
- ❑ Embernevelés a kisgyermekkor pszichofizikai lehetőségei között.
- ❑ Adott életkorhoz illő testi-lelki-szellemi harmónia megteremtése.
- ❑ Önállóságra való nevelés. Fontos, hogy merjenek kezdeményezni, elmerjék mondani kis ötleteiket. Ezért is lényeges az oldott, családi légkör.

- ❑ A gyermekek pozitív érzelmeinek megerősítése, az érzelmi biztonság megerősítése.
- ❑ Fontos az a szemléletmód, hogy a felnőttek is úgy legyenek együtt a gyermekekkel, mint akik készek tanulni tőlük, hisz nemcsak a gyermek tanulhat a felnőttől, hanem fordítva is (szépre való rácsodálkozás, előítélet-mentesség, fantázia élnkség).

Óvodánk nevelési filozófiájára épülő sajátos célkitűzés

Meggyőződésünk, hogy az óvodai nevelés lényege, a jó szokások és a gyermeki műveltség megalapozása a játékon és a mesén keresztül valósulnak meg. Ezek segítségével teremődik meg az egymásra figyelő, a játék ötleteit átadó, átvevő nevelői légkör.

A játék és a mese varázslatában elmerülés megfelel a gyermekkor igényeinek és anyanyelvi kultúránknak.

Programunk szervezésében, irányításában, működtetésében a gyermek mindenek felett álló érdekét vesszük figyelembe. Semmilyen személyt nem zárunk ki vallási vagy világnézeti hovatartozása miatt szolgáltatásainkból. A gyermek mindenféle segítséget megkap képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei bővítéséhez.

Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását nem tudja felvállalni, mivel ezen gyermekek fejlesztéséhez szükséges személyi-, és tárgyi feltételekkel nem rendelkezik.

Egyet értünk Zilahi Józsefné azon nézetével, hogy a gyermek teljes személyiségfejlesztése érdekében olyan helyzetek teremtésére ösztönzünk, melyekben a gyermek nyelve érvényes: a realitás és illúzió között lebegtetett jelrendszer („tegyünk úgy, mintha...”, „játzásiból”).

4. Az óvodánk nevelési feladatai

Az óvoda a hét éven aluli gyermekek szeretetteljes gondozására, az egészséges életmód jó szokásainak kialakítására és a zenei, vizuális és szóbeli anyanyelvi műveltség alapjainak lerakására vállalkozhat. Megerősíti esetenként, pótolja azokat az elemi szokásokat, amelyeket a család életrendje alakít ki a kisgyermekben. E célok megvalósítása érdekében a személyiségfejlesztés a következő szintereken kell, hogy megvalósuljon:

- ❑ Az egészséges és kulturált életre nevelés
- ❑ Az érzelmi-, az erkölcsi- és a közösségi nevelés – a szocializáció biztosítása,
- ❑ Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4.1. Az egészséges és kulturált életre nevelés

Az egészséges életvitel igényének kialakítása óvodás korban (melyet az erőteljes testi fejlődés jellemez) kiemelt jelentőségű.

4.1.1. Célja helye óvodánk életében:

- szokás- szabály rendszer kialakítása;
- rugalmas napirend megvalósítása;
- pedagógus pozitív mintaadása;
- a gyermekek egyéni igényeinek, szükségleteinek kielégítése;
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus mozgás fejlődésének elősegítése;
- a mozgásigény kielégítése,
- a mozgás megszerettetésének megalapozása,
- a gyermek egészségének védelme, az egészséget veszélyeztető helyzetek elkerülését szolgáló szokások, szabályok tapasztalati úton történő kialakítása,
- az önkiszolgáló képességek fejlesztése rendezett, esztétikus, egészséges és biztonságos környezet kialakításával melyben biztosított a gyermek komfort-, biológiai-, mozgásszükséglete.

4.1.2. Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekeket már az óvodába lépésük első pillanatától bevonjuk környezetük kialakításába, figyelembe vesszük egyéni kéréseiket (megválaszthatják óvodai jelüket, a személyes tárgyaik helyét, ülőhelyüket stb.) A harmonikus fejlődés alapfeltétele a megfelelő táplálkozás, mozgás, pihenés, a személyi higiénia lehetőségének megteremtése.

E korosztályokhoz (3-6-7 éves kor) igazodó napirendünk és a napirend megvalósításához szükséges tárgyi feltételek ezeket kellő mértékben biztosítják.

Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek táplálása az adott korosztálynak megfelelő, kellőképpen változatos és egészséges legyen. (Gyakran kapnak gyümölcsjoghurtot, ebéd után gyümölcsöt, ebédre több főzeléket, húsok közül inkább szárnyasokat).

A gyermekek egyéni táplálkozási szokásait tiszteletben tartjuk, nem kényszerítjük arra, hogy megegye azt, amit nem szeret.

Az étkezéskultúra kialakítását az asztal terítésével is segítjük.

A nap folyamán biztosítjuk, hogy a gyermekeknek mindig módjuk legyen folyadékhoz jutni.

A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése a napirend szerves részét képezi. Hetente három alkalommal mozgásos programokat szervezünk a gyermekeknek szakképzett oktatókkal (úszás, mozgáskoordinációt fejlesztő- tartásjavító torna, néptánc). Az udvari játékok az időjárás függvényében zajlanak.

A csoportszoba berendezése is segíti a gyermekek mozgásigényének kielégítését. Mivel óvodánk vegyes életkorú csoporttal dolgozik, s pihenés igénye változik az életkor előrehaladtával, ezért a nem alvó gyermekek csendes tevékenységgel (képeskönyv nézegetés, rajzolás) társaikat nem zavarva elfoglalják magukat a pedagógus irányítása mellett.

A pihenés nyugalmát és az elalváshoz szükséges érzelmi biztonságot a gyermekek számára minden alkalommal mesével, halk dúdolással, altatódalokkal biztosítjuk.

4.1.3. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- önálló testápolás,
- önkiszolgálást teljes biztonsággal látják el,
- segédkeznek az ágyak összerendezésében,
- segítséget nyújtanak társaiknak, felnőtteknek,
- kulturáltan étkeznek,
- betartják az egészségügyi szokásokat,
- legyen igényük a mindennapi mozgásra,
- szívesen mozogjanak,
- tudjanak élni a mozgás adta lehetőségekkel,
- önállóan öltöznek, vetkőznek,
- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére.

4.2. Az érzelmi -, az erkölcsi - és a közösségi nevelés – a szocializáció biztosítása

4.2.1. Célok:

Mivel az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért e korban a személyiségen belül az érzelmek dominálnak, így elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az óvodánkban lévő gyermekeket kezdettől kedvező érzelmi hatások ériék, mely elengedhetetlen a családon belül is. Ezért a gyermek óvodába lépésétől kezdve megfigyeljük őt, reagálunk hangulatváltozásaira, feltérképezzük családi hátterét, hisz ha a családban probléma lép fel a gyermek az első, akin ez észrevehető. Beilleszkedési-, tanulási-,magatartási nehézségekkel küzdő gyermek esetén felvesszük a kapcsolatot a szociális és gyermekvédelmi hatósággal, valamint a pedagógiai szakszolgálattal.

4.2.2. Az érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés és szocializáció tartalma

A védelem és biztonság iránti igényt állandó jelenlétünkkel elégítjük ki. Nem vagyunk mindig a középpontban, de sohasem maradhatnak magukra a gyerekek. Személyes jelenlétünkkel képviseljük a csoportos együttlét következő elemi szabályait:

- Hagyd játszani a másik kisgyereket!
- Ha rombolósdit játszol, a magadét építsd és rontsd el!
- Megegyezés szerint néhány játékszer hazavihető, az otthoni behozható, de a tulajdonosa vigyáz rá, mindenkinek megmutatja, más játékához kölcsön adja.
- Segíts, ha szükség van rá és te erősebb és ügyesebb vagy!
- Igyekezz örömet szerezni másoknak, ez neked is jó.
- Az óvó néni tudta nélkül ne hagyd el a játszóhelyet!

- Mesemondáskor, alvásra készülődve légy csendesen!

Erkölcsei nevelés, hazaszeretetre nevelés a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlesztése, a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásával valósul meg.

Ez a nevelés áthatja egész pedagógia programunkat, hisz a néphagyományainkkal való ismerkedés, a hazaszeretettel, a magyarság tudatot erősíti.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus viselkedése.

A csoportszoba kialakításakor figyelembe vettük a gyermekek egyéni szokásait is: lehetőség van a közös játéktevékenységre éppúgy, mint a kuckó nyújtotta elvonulásra magányos tevékenykedésre is.

A gyermekmunkákat úgy helyezzük el célszerűen, hogy az mindenki számára jól látható hozzáférhető legyen, ezzel megtanulják egymás produktumainak megbecsülését.

A hazavitelre szánt gyermekmunkákat a jeleknél elhelyezett, jellel ellátott dossziéban tároljuk.

4.2.3. Az óvodapedagógus feladatai

A csoport közösségi- érzelmi életében fontos szerepe van a közös ünnepeknek.

Ünnepeink

- *Szent Márton napja* (lampionkészítés, felvonulás)
- *Mikulás-várás*
(Díszeket vágunk a gyermekekkel. Ezekből füzért készítünk. Kitezzük a szobában. Krepp-papírból Mikulássapkát készítünk. Minden gyermek hoz magának egy cipőt vagy csizmát. Kis rongyokat készítünk elő. Kifényesítjük a cipőket. A nap legizgalmasabb része az, amikor a gyermekek kiteszik az ablakba a cipőket. Bemegyünk a csoportba, mesélünk s mire vége a mesének, mindenki cipőjébe kerül valami meglepetés.)
- *Karácsony*
(Karácsonykor nem tartunk hagyományos óvodai ünnepélyt. Mikulás után közösen készítjük el az adventi koszorút. Az elkövetkezendő három hét a készülődéssel telik. Betlehemi istállót rendezünk be, melynek figuráit a gyermekekkel együtt készítjük el. Az idő karácsonyfadíszek készítésével, aranydió festéssel, almafényesítéssel, mézeskalácssütéssel, karácsonyi képek festésével, dalok-versek mondogatásával telik el. Az utolsó napon

délután fehér abroszokkal megterítjük a kisasztalokat, a székeket úgy helyezzük el, hogy minden gyermek mellé le tudjon ülni az érte jövő felnőtt. Ünnepi gyertyafényben várjuk a szülőket, akik gyermekeikkel együtt karácsonyi díszeket készítenek. Közben dalolunk, és verseket mondunk. Feltálaljuk az előző délelőttökön sült mézeskalácsot. Így meghitt hangulatban telik el a délután anélkül, hogy a gyermekek és az óvónő a szereplés feszültségét éreznék.

- *Farsang*
(Reggeli érkezés után a gyermekek felveszik jelmezeiket, és kezdetét veszi a farsangi multság, farsangi fánk sütése.)
- *Húsvét*
(Tojásfestés, tojáskeresés az udvaron, élő nyuszi. Locsolóversek tanulása, locsolkodás.)
- *Anyák napja*
Édesanyák ünnepén délelőtt együtt vagyunk az anyukákkal. A gyermekek átadják az édesanyáknak készített ajándékot, majd közösen elmegyünk játszótérre, kirándulni.
- *Nemzeti ünnepeink*
(Beszélgetünk arról, mit ünnepel a falu a város ezeken a napokon, miért lobogózzák fel a házakat, miért koszorúznak. A megemlékezés március 15-én általában egy kicsit színesebb, mert ennek a hazafias ünnepnek folklorizálódott hagyománya van (lovas huszár alakja, népdalok, szép öltözetek, népmesék, Petőfi Sándor nevének ismerős csengése). Ezeken a napokon a felnőttekről sugárzó ünnepélyesség a legfőbb nevelő hatás. Huszárcsákó, párták készítése, kokárdaviselés, nemzeti színű zászló festése.)
- *Évzáró*
(Megismert dalok, versek, játékok közös megjelenítése.)
- *Születésnapok*
(A gyermek kiemelése a közösségből- Ő a főszereplő. Ajándékkészítés. Az ünnepélyesen megterített asztal mellett az ünnepelt felköszöntése, az ünnepi ének eléneklése, gyertyagyújtás, a torta felvágása.)

4.2.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a gyermekek szívesen járnak óvodába,
- szereti a természetet,
- társakkal való együttműködés,
- toleráns viselkedés,
- mások elfogadása,

- figyel társaira,
- örülnek közös élményeknek, sikereknek,
- konfliktushelyzetek önálló, fejlettségnek megfelelő megoldása,
- betartja az udvariassági szokásokat,
- türelemre, kitartásra képes,
- ismeri és érti a metakommunikatív jelzéseket.

4.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4.3.1. Célja, helye az óvodánk életében

Az anyanyelvi nevelés is végigkíséri az egész nevelési folyamatot. Fontos szerepe van a személyiség fejlődésében, az önkifejezésben, az érzelmi nevelésben, a gondolkodás fejlődésében. Fontos, hogy az óvónő meleg, szeretetteljes légkörben, kétszemélyes beszédkapcsolatot alakítson ki a gyermekkel, úgy ösztönözve beszédkedvét, önkifejezési vágyát.

Célunk, hogy választékosan, kifejező hangszínnel, hangsúllyal, érzelmeinek megfelelően, hitelesen beszéljünk a gyermekekhez. Így tanulják meg az érzelmek és gondolatok kifejezésének verbális formáit. Az anyanyelvi nevelés számunkra azt jelenti, hogy a gyermek konkrét tapasztalatait öntsük verbális formába, nem pedig ezeket a tapasztalatokat helyettesítsük a beszéddel. Az anyanyelvi nevelés szerves része a mesékkel, versekkel, mondókákkal való megismerkedés. Óvodánk életében az irodalom, az önkifejezés és élményfeldolgozás egy olyan sajátos formáját jelenti, ami semmivel sem pótolható. Éppen ezért a mese és vershallgatás, a bábozás, mondókázás mindennapos tevékenység nálunk.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve kell, hogy biztosítsa a gyermeknek azokat a változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetből.

Óvodáskorban elsődleges feladat a gyermeki megismerési vágy fejlesztése a kíváncsiság aktivizálásával, az életkornak megfelelő változatos információk és élmények pontosításával, a gyermekek által szívesen végzett feladatokkal.

Fontos feladat még a felfedezési vágy fejlesztése intenzív élményt nyújtó, felfedező problémamegoldó tevékenységek megoldásával cselekvéses úton.

A játékszeretet és alkotásvágy fejlesztése óvodás korban az életkornak megfelelő újabb fejlesztő hatású játékokkal, új technikák megismertetésével, elsajátításával, eredeti kreatív ötletek támogatásával segíthető elő leginkább.

Elismerő szociális közeg megteremtésével, a gyermekek számára sikerélményeket biztosító feladatokkal, s a kudarcból való félelem felismerésével és feloldásával az óvodás kor végére optimálisan fejlett tanulási siker- és teljesítményvágy alakítható ki a gyermekekben.

Fontos feladat még a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) kreativitás fejlesztése.

4.3.2. A fejlesztés és nevelés tartalma

Az anyanyelvi nevelés kerete a gyermek mindennapi tevékenysége, de kiemelhetők a minden nap megismétlődő közös beszélgetések a fantáziafejlesztő- és nyelvi játékok.

Az anyanyelvi nevelés tartalma a beszédészlelés és beszédértés fejlesztése, a helyes hangképzés gyakorlása, a beszédkezdés felkeltése, az önkifejezési készség kialakulásának segítése példaadással.

Az anyanyelvi nevelés ennél sokkal több: csodálatos és felelősségteljes feladat. Egy olyan formát adunk a gyermekeknek, melynek segítségével ki tudják fejezni a bennük lejátszódó folyamatokat, kapcsolatot tudnak teremteni társaikkal.

Az értelmi fejlesztés érdekében a problémahelyzetek teremtésével mód nyílik logikai gondolkodás fejlesztésére, a mikrocsoportos tanulási folyamatok szervezésével. Az értelmi képességeik fejlesztések fontos területei indoklásokkal:

- érzékelés (látás, hallás, tapintás, szaglás, íz, mozgás, egyensúly),
- észlelés (analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése),
- figyelem (önkéntelentől jusson el a tartós figyelem képességéig), ⇔ emlékezet (önkéntelentől jusson el a szándékosig,
- képzelet (alakuljon ki a mesetudata),
- gondolkodás (jusson el a cselekvő szemléletes gondolkodástól a szemléletes-képszerű gondolkodáson keresztül a nyelvi gondolkodás szintjére), végezzenek gondolkodási műveleteket (analízis-szintézis, absztrahálás-összehasonlítás, összefüggések felfedezése, kiegészítés, általánosítás, konkretizálás, rendezés).

4.3.3. Az óvodapedagógus fő feladatai

Az anyanyelvi nevelés mesterségesen felosztva a következő feladatokat tartalmazza:

- beszédészlelés fejlesztése,
- beszédértés fejlesztése,
- szókincsbővítés,
- grammatikai formák elsajátítása,
- helyes légzés- és hangképzés kialakítása,
- kommunikatív készség fejlesztése.

Ezek megvalósítására számos nyelvi játék áll rendelkezésünkre. De ennél felbecsülhetetlenül többet ér a spontán szituációkban rejlő lehetőségek tudatos kihasználása, pl. a szerepjátékokban, szituációs játékokban, a gondozás során, - mely azon alkalmak egyike amikor kétszemélyes kapcsolatba kerülhet az óvónő a gyermekkel. Fontos, hogy a kommunikációban partnerként kezeljük a gyermeket, kérdezzünk, válaszoljunk, tudjunk hallgatni, bíztassuk nonverbálisan a kommunikációra. A beszédkezdés felkeltése nélkül az egész anyanyelvi fejlesztés kudarcba fullad, ez pedig az iskolába kerüléskor súlyos hátrányokat jelent. Kiemelt feladat ezért az anyanyelvi fejlesztésen belül a kommunikációs készség fejlesztése, a gyermek egyéniségéhez igazodva, figyelve megnyilvánulásai

Az észlelési területek közül kiemelt az auditív észlelés és az auditív emlékezet fejlesztése. Számos anyanyelvi játék segíti a fonémák pontos megkülönböztetésének pontos begyakorlását, és az auditív emlékezet fejlesztését.

Az anyanyelvi fejlesztés a finommotorikának egy speciális formáját érinti szorosan az arc, az ajkak és a nyelv finommozgását. Az ezekre való koncentráció

fejleszti a figyelmet, és a tudatosodó mimika, valamint az arc megfigyelése pontosítja a testsémát.

Nagymozgásukat fejlesztik a különböző kommunikációs játékok, ahol arra törekszünk, hogy a gyermekek mozgásukkal, testtartásukkal is fejezzék ki a szerepnek megfelelő helyzetet, érzelmeket. Itt hangsúlyoznánk a dramatizálás és a bábozás személyiségfejlesztő szerepét.

A pedagógus feladata, hogy bevezesse a gyermekeket ebbe a világba, ahol a szereplők bőrébe bújva kifejezhetik vágyaikat, félelmeiket, feloldhatják gátlásaikat, észrevétlenül sajátíthatják el a kommunikációs formákat.

Az anyanyelvi játékok fejlesztik a gondolkodást, a hallott szavak fonémákra bontása, a formák elvonatkoztatása a szó jelentéséből, megfelelő értelmi fejlettséget feltételez.

4.3.4.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket,
- megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot,
- nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt,
- párbeszéd során végigvárják a másik megnyilatkozását,
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, jövő idejű igeidőt és az igemódokat,
- megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd,
- beszédhangok tiszta ejtése,
- tudjon fejlettségi szintjének megfelelően problémahelyzeteket megoldani,
- a felnőtt kéréseket tudja teljesíteni,
- a megoldandó tevékenységekben találja meg a maga feladatát,
- legyen kitartása a tevékenységek befejezésére,
- örömmel és kedvvel vegyen részt társai mellett a tevékenységekben,
- tudjon véleményt mondani társai és saját maga tevékenységéről.

5. Általában a mi óvodánkban a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az óvodai nevelés feladatainak a gyermek személyiségét átfogó összes területen (érzelmi, testi, közösségi, értelmi) történő megvalósulása biztosítja azt, hogy az óvodáskor végére minden gyermek megfeleljen az iskolai alkalmasság igényének. Az óvodai nevelés tartalma ennél tágabb. A gyermek teljes személyiségét fejleszti, melynek az iskolai alkalmasság csak részét képezi. Kapcsolatuk a rész és egész viszonyában rendkívül szoros, melyben a tanuláshoz szükséges képességek kialakulása alapvetően meghatározza a teljes óvodai nevelés eredményességét. Bizonyosak lehetünk abban, hogy aki óvodásként egészséges környezetben él, sokat és szabadon mozog, egész nap játszik, figyel, és folyamatosan olyan intelligens felnőttek társaságában tartózkodik, akik a lehető legnagyobb odafordulással és szeretettel foglalkoznak vele, kérdéseire szívesen válaszolnak, az egyéni adottságaitól függően hat- hétéves korára megérik az iskolai rendre, kapcsolatokra, feladatokra.

Az óvodai nevelés szakasza a gyermek 3 éves korában kezdődik és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 21. § (1-4) bekezdése szerint nem kezdi meg.

A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban az évben amelyben a hatodik, legkésőbb amelyben a nyolcadik életévét betölti tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanítási év első tanítási napján kezdődik.

Megszűnik az óvodai elhelyezés:

1. Ha a gyermeket más óvoda átvette.
2. Ha a gyermeket felvették az iskolába a nevelési év utolsó napján.
3. Ha a gyermek a jogszabályban meghatározottnál igazolatlanul többet van távol az óvodai foglalkozásokról.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak a testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.

- A test – lélek és szellem életkorra jellemző összhangja. A nagy- és kismozgások önálló, bátor, ügyes kivitelezése. Az érzékszínezetű eleven érzékelés. Illatok, színek, hangok, formák, felületek, belső érzetek (pl.: Az egyensúlyi helyzetek változásainak élményszintű átélése, esetleg megnevezése.). A világ egészre való nyitottság és ráhangoltság. A képi látásmód erőteljessége, kifejezési formáinak megtalálása rajzban, sokféle játékban, mesehallgatásban.

- A magányosan, párban és csoportokban folyó játékokra való alkalmasság.

- A viselkedés keresetlensége, de az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz igazítása.

- Élénkség a fegyelmezési helyzetek kiprovokálásának minimumával. Az akadályok legyőzésének változatos megoldása. A kompromisszumkötések gyakorisága.

- Elemi tájékozódás az emberi kapcsolatokban, térben, időben a dolgok és történések ok – okozati rendjében, fontossági sorrendjében. A kialakított gondolkodási sémák „javítására” törekvés. Az én és nem-én, az „idebenn” és odakinn” érzékszervi-mozgásos síkon való világos elválasztása.

- A tág értelemben vett tanulási vágy és képesség.

- Az „én már ezt is tudom” büszkesége. Kisebb megbízatások teljesítése.

- A kapcsolatfelvétel és a kapcsolattartás eszközeként alkalmazott érthető, helyzethez illő beszéd.

- Annak jelei, hogy csökken a viselkedés érzelem- és indulatvezéreltsége. A kéreg alatti funkciók fokozatosan az agykéreg irányítása alá kerülnek. A magatartás robbanékonyságát kezdi visszafogni az ingerek „szétválogatása”, a válaszok belső – vagy

hangzós beszédre való átfordítása. Az iskolába kerülő gyermek már tudja vágyai teljesülését késleltetni. Egyensúlyi állapotát az asszimiláció és akkomodáció végtelen számú próbálgatásában szerezte meg.

- Gondolkodásukat még a szemléletesség uralja. Ilyen értelemben nevezzük észjárásukat Mérei Ferenc szavaival: művelet előttinek. Bizonyos helyzetekben azonban megjelennek a fogalmi gondolkodás jelei. (A formális műveleti struktúrák kialakulása egészen az ifjúkor küszöbéig tart.)

- Beszédhangok tiszta ejtése. Elbeszélések folyamatossága. Az óvónő nyugodt, figyelmes végighallgatása. Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat. Beszédhelyezethez illeszkedő, jól érthető beszéd, melyet megfelelő gesztusok kísérnek. Várják, kérik a mesemondást, melyet maguk is segítik. Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba. Az olvasást utánozzák egy- egy betű megfejtése után érdeklődnek. A könyvben a képek alapján megtalálják kedvenc meséiket. A könyvek között eligazodnak, vigyáznak rájuk.

- Tudják a mondókát, hat hangterjedelmű dalokat és 5- 6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni. Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, belső vagy záró motívumokról. Érzékenyek a természet és a környezet hangjaira. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással. Az egyszerű, táncos mozgásokat szépen megformálják. A bemutatott élőzenét figyelmesen hallgatják.

- Formaábrázolásuk változatos. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével. Önállóan díszítenek tárgyakat. Tudják alkalmazni a megismert technikákat. Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térvizonylatokat. Elképzeléseik, élményeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

- Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek. A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Felismerik a napszakokat, különbséget tudnak tenni az évszakok között és ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat. Az általuk ismeret állatokat csoportosítják a szerint, hol élnek.

- Képesek sorba rendezésre, kiegészítésre, saját szempontú válogatásra. Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megállapításának igazságát megítélik. Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat. Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10- ig. A jobbra- balra irányokat és állásokat meg tudják különböztetni.

- Mozgásuk összerendezetté, megfelelő ritmusúvá válik. Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak. Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.

- Önállóan mosakodnak, törülköznek, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak. Ruhájukat fel-, letűrik begombolják. Használják a WC- t, vigyáznak a mosdó rendjére, fogat mosnak. Zsebkendőjüket használják, helyesen fújják az orrukat. Önállóan tevékenykednek, segítséget nyújtanak társaiknak. Étkezés közben kultúráltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket. Önállóan a megfelelő sorrendben öltözködnek, vetkőznek. Ruháikkal gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Rendetlenséget megszüntetnek.

- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek. Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartásformát. Figyelmesen és türelmesen hallgatják meg az óvónő és társaik közlését. Önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit. Egy- egy társuk iránt kitűntetett rokonszenvet, barátságot mutatnak. Az óvodai közösség életét zavaró megnyilvánulást tapasztalva kísérletet tesznek a megoldásra.

Ha a felnőtt a játékban énekel, mondókázik, verset mond, lírai és dramatikus játékokba hívogatja, mesél, elbeszél és beszélget, rajzhoz, festéshez, agyagozáshoz, papír-, termény-, fonal-, fa játékszerkészítéshez példát mutat, évszakonként négy-öt játékkötletet kínál akkor kialakul a gyermeki műveltségnek az a tárháza, amin a képességek is csiszolódhatnak.

A fejlődés és fejlesztés során figyelembe kell venni, hogy ez a folyamat nem egyenesen előrehaladó, hanem lassú felhalmozások, átmenetek átbillenések, pihenések váltják egymást.

6. Az esélyteremtéssel, gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Valamennyi óvodapedagógusnak kötelessége a rábízott gyermekek családi életének, valamint egészségi állapotának folyamatos figyelemmel kísérése.

A gyermek életében bekövetkező kedvezőtlen változásokat jelentenie kell az óvoda vezetőjének, aki szükség szerint felveszi a kapcsolatot az illetékes szakemberekkel, szakszolgálatokkal.

Kiemelkedő történéseket jegyzőkönyvbe kell foglalni, írásban kell rögzíteni.

A védelemre szoruló gyermek segítségére a probléma jellegétől függően felvesszük a kapcsolatot a megfelelő szakemberrel, kérjük a Pedagógiai Szakszolgálat, a Családsegítő hálózat, Gyermekjóléti Szolgálat, a Gyámhatóság vagy a Házi orvos, Védőnő segítségét.

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

A nevelőtestületet folyamatosan tájékoztatni kell a védelembe vett gyermekek problémájáról, az intézkedések módjáról.

Együttműködésre törekszünk a családokkal, előzetes időpont-egyeztetés alapján fogadóórát tartunk

Gyermekvédelmi feladatok

1. Az újonnan érkezők felmérése, személyiségi lapok kitöltése.
2. Logopédiai szűrések megszervezése
3. Egészségügyi szűrések megszervezése
4. Az étel, vagy más allergiában, krónikus megbetegedésben szenvedő kisgyermekkel való fokozottabb törődés, odafigyelés.
5. A fejlődésben lemaradt gyermekek segítése, felzárkóztatása./ differenciáltan, személyre szólóan /
6. Állandó kapcsolattartás a Pedagógiai szakszolgálat munkatársaival
7. A nagycsoportos gyermekek iskolára való felkészítésében jelentkező problémák kezelése, szakemberhez való elküldése, szakvélemények elkészítése.
8. Az iskolába készülő gyermekek szüleinek szülői értekezlet szervezése iskolai és egyéb szakemberekkel.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Szociális hátrányú gyermek:

- Aki tartósan vagy gyakran beteg, hiányzik az óvodából
  - Négy vagy többgyermekes családban él
  - Egyedülálló szülő által nevelt

Feladataink

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos követése.
- Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza.
- Meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét.

A szociális hátrányok enyhítését óvodánkban az alábbi tevékenységek szolgálják

- Szülői konzultáció az óvodapedagógussal, fejlesztő pedagógussal.
- Szülőknek tartott előadások.
- Rendszeres egészségügyi felügyelet és orvosi ellátás (iskolaorvos és védőnő).

A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Cél: tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodapedagógus tevékenysége annak érdekében, hogy:

- *minden óvodaköteles korú gyermek óvodáztatása megvalósuljon*
- *minden gyermek optimális és egyenletes fejlődését biztosítsa a nevelőmunka során*
- *a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadást megakadályozza, és a tehetséggondozást elősegítse.*
- *egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése*

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSA

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Az alapító okirat szerint az intézmény Sajátos nevelési igényű gyermekeket nem lát el.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Cél: - Támogató, biztonságot nyújtó, nyugodt óvodai környezet kialakításával a beilleszkedés, szocializáció segítése.

Feladat:

- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek életkorukhoz mért fejlesztése. A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével, a gyermekek közösségbe történő integrálása.

- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartásszabályozási hiányosságainak csökkentése

Kiemeleten tehetséges gyermek

Valljuk, hogy óvodáskorban csak tehetségígéretekről, gyanúról, lehetőségekről beszélünk, ezek azonosítása és fejlesztése a gyermek képességei és személyisége megismerése által lehetséges. Az óvodai csoportokban az ügyesebb gyermekek fejlesztése a mindennapi játékos, cselekvéses helyzetekben és tevékenységekben valósul meg. A pedagógus

megfigyelései alapján kitűnik, hogy melyik gyermeknek van kiemelkedő kezűgyessége, zenei hallása, fejlett nyelvi kifejezőképessége, logikus gondolkodása, ki az, aki jobban érdeklődik a természeti jelenségek iránt, vagy az átlagtól eltérő, kiváló mozgáskoordinációs képességekkel rendelkezik.

Feladat:

- A tehetségesígéretes gyermek erős oldalának támogatása.
- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek fejlesztése.
- Az egész személyiség fejlesztésének támogatása.
- Elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.
- A pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása
- Biztosítja a speciális képességek fejlődését a játék/játékosság elsődlegességének hangsúlyozásával.
- A gyermektől nem teljesítményt vár el, a cél új élmények szerzése., önbizalom erősítése
- Folyamatosan segíti a kíváncsiság kielégítését, gazdagítását.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek szabadon döntsenek, részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben. Elfogadó, kiteljesedést segítő légkört teremt.
- Élményekben gazdag tevékenységeket kínál.
- Lehetőséget teremt a tehetségígéretes gyermekek számára óvodában és óvodán kívüli megmutatkozásra.
- A szülői tapasztalatokat, véleményeket figyelembe veszi.
- A szülőket tájékoztatja a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján

7. Az óvodai élet kiemelt tevékenységformái

7.1. A játék

7.1.1. A játék célja, helye, és szerepe óvodánk életében

Programunk a játékra, mint a gyermek legfontosabb, leghatékonyabb eszközére helyezi a hangsúlyt. Ezt a tevékenységet tekintjük a gyermek legteljesebb személyiségfejlesztő eszközének. A kisgyermek és a felnőtt kapcsolata a játék és a mesehallgatás során alakulhat ki legjobban.

Napjainkban többnyire elfogadják, és az országos alapprogram is megerősíti, hogy az óvodáskorú gyermekek számára a játék nem csupán szabadidős tevékenység a foglalkozások mellett, hanem létforma. A kisgyermek játékában is működik a tanulás, gyakorlás, szabálykövetés, céltudatosság a felszínen mégis minden a játék formájában jelenik meg. A gyermek élménymaradványait, emlékképeit, érzeteit tehát a realitásnak egy másik szintjén, a képzelet másféle valóságában jeleníti meg. Nem szakad el teljesen az adott, valóságos helyzettől, a realitástól, mégis kilép belőle, amikor játszik. Ez a kilépés azt jelenti, hogy a mindennapi élet tárgyait, jelenségeit, személyeit behelyettesíti más, az általa kitalált dolgokkal. Jelképesen, szimbolikusan formálja meg őket, egy

látszólag teljesen különböző tárgy, vagy viselkedés segítségével. Így szimbólumalkotási képessége egyre gazdagodik. Mire négy-öt évéssé válik, szimbolikus kombinációk segítségével teljes játék-jelenetek, majd folyamatok kidolgozására is képessé válik. A szimbolikus játékok az óvodáskor igazi játékaik.

A játékban az a legfontosabb, hogy örömszínezetű, mert:

- önkéntes és szabad,
- nem a végeredmény, a produkció a fontos. Magáért a folyamatért, az azt kísérő érzésekért, élményért tesszük, indítéka magában a cselekvésben rejlik, ez a jutalom, a kielégülés is,
- valóságyszerű, de nem valóságos,

Megfelel az életkori sajátosságoknak. Az agykérgi, tudatos funkciók helyett a kéreg alatti központok működésére épít, ahol az érzelmek, indulatok uralkodnak.

7.1.2. A játék tartalma: a játékhelyzetbe tervezett megismerő tevékenység (tanulás)

Az óvodáskorú gyermek a játékban él és fejlődik. Fantáziájának működtetésével ügyességre, értelmi mozgékonyagra tesz szert. Nem tud nem tanulni. A tanulás közepesen erős motiváció esetén a legeredményesebb. Tehát a játék belső indítékai normális külső környezetben elegendőek ahhoz, hogy a gyerek tanuljon.

Minden új ismeret akkor épül be igazán a kisgyermek gondolkodási sémáiba, ha nyitott és befogadó állapotban van. Olyankor, amikor szüksége van az adott ismeretre, felhasználja és alkalmazza azt.

Programunk játékhelyzetből indítja a megismerő tevékenységet. A folyamatos játékidőben a játékhelyzetbe tervezett (egyéni vagy csoportos nevelési formában megvalósítható) kezdeményezések a tanulás szinterei, ahol nem szakad meg a játéklelet, ahol nem kötelező a részvétel, ahol az érdeklődésének, kíváncsiságának megfelelően vehet részt a gyermek.

Azt is lehetővé tesszük, hogy bármikor kedvük szerint fessenek, gyurmázzanak, agyagozzanak, rajzoljanak, vagdossanak, hajtogassanak, barkácsoljanak a gyerekek. Amit készítünk a játék kelléke lesz. Az elkészítés folyamata is a játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz.

Az egyéni és mikrocsoportos szervezési formák lehetőséget adnak a gyermekeknek arra, hogy egyéni fejlettségüknek megfelelően, változatos, több érzékszerven keresztül, mozgásos-cselekvéses úton megélt tapasztalatokhoz, ismeretekhez juthassanak. A kisebb létszám több gyakorlási lehetőséget, a gyerekek egyéni ötleteinek, megnyilvánulásainak tágabb teret biztosít.

Óvodánkban, a ciklikus tervben (lásd: melléklet) javasolt kiemelt feladatok alapján a gyermekek egyéni fejlettségének ismeretében és azt figyelembe véve tervezzük. A ciklikus terv mindig igazodik az adott évszakhhoz, ünnepekhez.

7.1.3. Az óvodapedagógus feladatai

- A játék alapfeltételeinek kialakítása, a nyugodt, derűs légkör biztosítása és fenntartása.
- A játék kialakulásához idő biztosítása, hely megteremtése.
- Rugalmas, folyamatos napirend.
- Meghitt kuckók, sarkok kialakítása, melyek egy-egy játékra motiválnak.
- Érdeklődést felkeltő, variálható játékszerek biztosítása.
- Változatos alapanyagok.
- Spontán élmények mellett a témákhoz kapcsolódó élménylehetőségek megteremtése.
- Életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően alap-játékeszközök mellett, a témához és a spontán helyzetekhez eszközök folyamatos készítése.
- Játékfajták tartalmi gazdagítása élményekkel a korosztályok sajátosságainak figyelembevételével.

Fejlesztési lehetőségek az egyes játékfajtákon belül

Gyakorlójáték

- mozgásos gyakorlójáték
  - mozgás fejlesztése
  - testséma fejlesztése
  - percepció
- manipulációs gyakorlójáték
  - finommozgás
  - matematikai ismeretek: környező világ viszonyai, tulajdonságai
  - szem-kéz koordináció
  - percepció
- verbális gyakorlójáték
  - ritmusérzék fejlesztése
  - szociális fejlesztés, beszédgátlás legyőzése
  - artikuláció

Konstruktív játék

- kreativitás
- matematikai ismeretek
- megfigyelőképesség
- gondolkodás
- szem-kéz koordináció
- percepció
- verbális fejlesztés
- finommozgás, tapintás

Szerepjáték

- személyiség egészének fejlesztése
- szociális fejlődés
- képzelet fejlődése
- verbális fejlődés
- mozgásfejlesztés (finommozgások, nagymozgások)

- téri tájékozódás (körjátékok, bábozás, drámajáték, dramatizálás)

Szabályjáték

- mozgásos
  - szociabilitás
  - szabályok
  - mozgás
  - térpercepció
  - mozgáskoordináció
- értelemfejlesztő
  - szociális érettség feltétele
  - gondolkodás fejlesztése
    - i. logikai képesség
    - ii. analízis-szintézis
    - iii. összehasonlítás stb.
  - észlelés fejlesztése
  - verbális fejlesztés
    - i. anyanyelvi játékok

7.1.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A 6, 7 éves gyermek megérti és elfogadja a játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről, vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Önállóak a játék előzetes, közös tervezésében. A konstruáló és építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni, alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására. A bonyolultabb szabályjátékok megtanulására is képesek, egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik.

7.2. Mesélés, verselés

7.2.1. Célja, helye, szerepe az óvodai élet egészében

A mesehallgatás, a versmondás az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. Különös beszédhelyzet, mely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki. Ebben a helyzetben olyan beszédkapcsolat jön létre, melyből hiányzik a közvetlen oktató szándék. Bruno Bettelheim szerint „a mese a felnőtt szívből jövő ajándéka”, mely egyértelműen örömforrás. Nem az egyik óvodai foglalkoztatási lehetőség, hanem az egyetlen szóbeli közlésforma, amelynek segítségével a gyermekkel szót válthatunk arról, ami a legjobban foglalkoztatja. Bár a gyermekeknek a magunk kitalálta „kicsi mesétől” a mondóka- és állatmeséken, irodalmi meséken kívül sokféle szerkezetű és formájú mesét

mondunk, az „igazi” mégis a csodás elemekkel, átváltozásokkal, varázslatokkal átszótt tündérmese.

7.2.2. A mese, vers tartalma

A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget. A mesében az adott szót meg kell tartani, az ígéretet be kell váltani. A végakaratot minden körülmények között teljesíteni kell. A vándorlót be kell fogadni, az éhezőt meg kell vendégelni. Alvó embert vagy állatot nem szabad megölni. A küzdelmet szemtől szembe vívják, a harcmódban az ellenséges szereplők megegyeznek. Aljasul csak a boszorkány támad. Rendre pórul is jár. A gyengét, a kicsit védelmezni kell. A gyermeki és mesei megfelelései következtében mindez kimondatlanul is mélyre hatol és beépül a gyermekek erkölcsi érzelmeibe és szabálytudatába.

7.2.3. Az óvodapedagógus feladatai

Óvodánkban a mesehallgatás egy kialakított csendes sarokban zajlik, varázslatos hangulat megteremtésével.

Az óvodapedagógus előkészül a mesére: mesepárna, lámpás, gyertyagyújtás. A mesékhez nem kapcsolunk feladatokat, nem magyarázzuk, nem faggatjuk róla a gyermekeket. Időt hagyunk az elgondolkodásra a szabad asszociációkra.

A mese az egész napi óvodai zajban a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában, és teljes világképet, világmagyarázatot ad.

A vers a beszéd zenei elemeire épül. Az igazán életkorukhoz illő verseket (népi gyermekmondókák, verses játékszövegek) nagyon gyorsan megtanulják a gyermekek.

A mese és a vers tehát társas élmény, közvetítője a felnőtt vagy nagyobb gyermek. Kisgyermek számára a leghatékonyabb tanulási forma. Csak akkor hatásos, ha a pedagógus a gyermeknél sikert, tetszést arat.

7.2.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek 6, 7 éves korukra megtanulják a helyes, tiszta beszédet, gyarapodik szókincsük, gazdagodik fantáziájuk, megalapozódik erkölcsi értékítéletük. Megtanulnak figyelni egymásra, és megismerik az összetartozás érzését.

8. Az óvodai élet egyéb tevékenységformái

Óvodai életünk tevékenységrendszerében a nevelési területek minden témakörben komplex módon nyilvánulnak meg.

8. 1. Ének zene, énekes játék, tánc

8.1.1. Célja, helye, szerepe a nevelési folyamatban

A zene semmihez sem fogható érzelmi kifejezési forma. Ezért elsősorban az érzelmi nevelés része, s csak ezt a belső motivációt fölkelte szolgálhat a zenei nevelés feladatai megvalósításának alapjául.

Célunk, hogy a hangulatokhoz, ünnepekhez, időjáráshoz stb. kapcsolódó dalokat, körjátékokat megismerve maguk válasszák ki a saját lelkiállapotuknak megfelelőt, és ezek, valamint a pedagógus példája nyomán maguk is alkossanak dallamokat.

Óvodánk életében a dalok a környező világ megismeréséhez is szorosan kapcsolódnak, hasonlóan a versekhez. Egyszerre konkrét és szimbolikus nyelvük sokkal mélyebben segít megismerni az évszakok változásait, az ünnepek jelentőségét, az emberi viszonylatokat. Ezen túl számos lehetőséget nyújtanak a testséma, a mozgás fejlesztésére is.

8.1. 2. Az ének, zene, énekes játék, tartalma

A dalok, a mondókák megjelennek az egész óvodai élet során. Az óvónő az, aki bármilyen helyzethez kapcsolódóan spontán módon megismerteti a gyermekeket egy-egy dallal vagy mondókával, ami például szerepjátékhoz vagy a természet változásaihoz kapcsolódik.

Ezen felül mikrocsoportos és teljes csoportos keretek között tanuljuk meg a körjátékokat, amelyeket azután bármikor kezdeményezhetnek a gyermek. Elsősorban az érzelmi neveléshez kapcsolódik a zenehallgatás (az óvónő éneke, játék hangszeren).

A zenei nevelés tartalma tehát a dalok, mondókák, körjátékok, táncos mozgások hangszerek megismertetése és a zenehallgatás.

Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a mérőütés szívdobogáskénti lüktetésére, a tempó, a dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei súlyok kiemelésére.

A zenei nevelésben a mozgásokkal kísért dalok kitűnő lehetőséget biztosítanak a nagymozgások, mozgáskoordináció és a finommozgás (ujjkiszámoló, hangszerek imitálása) fejlesztésére.

Az auditív észlelés fejlesztésének lehetőségeit a fentiekben már említettük. Ki lehet emelni a kinezetikus észlelés fejlesztésére kínálkozó kitűnő alkalmakat, hiszen a dalokhoz kapcsolódó mozgások pontos megjelenítése nem kis feladat egy három-hét éves gyermek számára és egyre pontosodó mozgáskontrollt igényel.

A gondolkodás fejlesztésén belül a körjátékok főleg az időrendiség, sorrendiség megértését segítik, de számos dal van, ami konkrét matematikai jellegű ismeretet nyújt (számlálás, téri relációk).

A zenei nevelésbe beépül a figyelem (zenehallgatás), emlékezet (dallamfelismerés) és a képzelet fejlődése is. A dalok, körjátékok szocializációs hatását nem lehet eléggé hangsúlyozni. A körjátékoknak, a közös éneklésnek olyan közösségformáló erejük van, mint talán semmi másnak az óvoda életében. A körjáték során senki sincs periférián, a gátlások feloldódnak, az érintkezés természetessé válik. Ilyenkor kicsi-nagy együtt játszik, együtt él a zene segítségével. Közben fejlődik szabálytudatuk, toleranciájuk, kifejezőkészségük, kapcsolatteremtő képességük.

A verbális fejlesztésre pedig a zenei nevelés egésze nyújt lehetőséget, hiszen bővül szókincsük, észrevétlenül megismerik a grammatikai alakzatokat és

mondatformákat. A kérdés-felelet körjátékok a kommunikáció mintáit szolgáltatják. A dalos játékokhoz pedig a nonverbális kommunikáció számos eleme kapcsolódik.

8.1.3. A óvodapedagógus feladatai

A zenei nevelés egyik legfontosabb alapja a ritmusérzék fejlesztése. Ez később elengedhetetlen feltétele a szótagoló olvasásnak is. Erre számos alkalom nyílik a dalok, mondókák éneklése-mondogatása során mozgással összekapcsolva.

Ennek fokozatai:

- egyenletes lüktetés érzékeltetése
- a ritmus énekeltetése
- a dal ritmusának felismerése
- a ritmus visszatapsolása
- tempóéneklés fejlesztése

A gyors lassú relációt mindig mozgással összekapcsolva érzékeltetjük. A tiszta éneklési készséget a gyerekek életkorának megfelelő dalanyag kiválasztásával és dallamvisszhang-játékokon keresztül fejlesztjük.

A zenei hallás fejlesztése azért is fontos, mert nevelési koncepciónk egyik alapja a percepciófejlesztés. A zenei hallás fejlesztése nem választható el az auditív észlelés fejlesztésének egyéb lehetőségeitől. Tartalma a magas-mély, halk-hangos relációk megismerését és összekapcsolását, a dallam változásainak megfigyelését (szolmizálás előkészítése), a hangforrás irányának és távolságának az észlelését és a belső hallás fejlesztését (dallambújtatás).

A zenei alkotókészség fejlesztése a személyiségfejlesztés fontos része. Itt az óvónő mintaadása az, ami elindíthatja ezt a folyamatot. Énekelhetünk képekről, eseményekről, énekelve beszélgethetünk, „megzenésíthetünk” mondókákat. Fontos az oldott légkör, minden megnyilvánulás biztatása és az alkotás fölött érzett közös öröm.

8.1.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek bonyolultabb ritmusú, dallamú dalok éneklésére,
- felismerik a magas – mély, halk- hangos éneklés közötti különbséget,
- dallamfelismerés dúdolásról, hangszerről,
- egyenletes lüktetés biztonságos megkülönböztetése a dal ritmusától,
- térforma alakítása,
- ütőhangszereket használnak,
- egyszerű, játékos táncmozgások alkalmazása.

8.2. Rajzolás, mintázás, kézimunka

8.2.1. Célja, helye, szerepe óvodánk életében

Ez a nevelési terület a gyermekek önkifejezési vágyának vizuális formákba való öntését szolgálja. A motivációnak mindig e váagnak kell lennie, s erre épülhet, ehhez kapcsolódhat a vizuális észlelés differenciálása, a finommotorika fejlesztése, a különböző technikák, eszközök, vizuális kifejezési formák megismerése. Továbbá arra törekszünk, hogy megismerjék az esztétikus és

művészi kifejezési formákat. Ezért megválogatjuk képeskönyveiket, megismertetjük őket műalkotásokkal, és a csoportszobát is esztétikusan díszítjük. A tér esztétikumához hozzátartozik a mindennapos rendrakás, melyet a gyermekekkel közösen végzünk.

8.2.2. Rajzolás, mintázás, kézimunka tartalma

A képi alkotótevékenység mikrocsoportos formában valósul meg a játékidő folyamán bármikor, akár az óvónő, akár a gyermekek kezdeményezésére. Mivel az előkészítő műveletekben is aktívan közreműködnek a gyermekek, ezért többnyire maguk is elő tudják készíteni az általuk elképzelt tevékenységet. A csoportszobában az ehhez szükséges eszközök mindig elérhetőek számukra. Ezen felül tavasztól télig az udvaron lehetőségük nyílik az ábrázoló tevékenységre, kiegészülve a jellegzetes udvari lehetőségekkel (rajzolás bottal, aszfaltkrétával, építés homokból, hóból, kavicsból, stb.).

A vizuális neveléshez tartozik a rajzolás (mindennel, ami fog), a festés különféle anyagokkal és technikákkal, tépés, vágás, ragasztás, az ábrázolás térben (képlékeny anyagokból, építőelemekből), a környezet alakítása és a műalkotások, esztétikus vizuális formák megismerése (pl. megfigyelések a természetben).

8.2.3. Az óvodapedagógus feladata

Óvodánk életében a fentiekre mindennapos lehetőség nyílik. A gyermekekkel próbáljuk a legváltozatosabb technikákat megismertetni, hogy azután önállóan, szabadon kombinálva alkalmazni tudják azokat. Ennek megfelelően az eszközök, hely és idő mindig rendelkezésükre állnak az ábrázoló tevékenységhez. Fontos alapelvünk, hogy az önkifejezés teljesen egyénre szabott és önmagáért való, és ennek a kivitelezés (a finommozgás fejlettségétől, a gyermek temperamentumától, képességeitől függően) teljes mértékben alá van rendelve. Ezért tartózkodunk a gyermekek alkotásainak összehasonlításától, és a munkát negatívan értékelő megjegyzésektől. A gyermekeket jól ismerve úgy segítjük az egészséges önkritika kialakítását, hogy a részletek tökéletesebb kivitelezésére vonatkozóan adunk tanácsokat. Egyébiránt pedig azt valljuk, hogy hat-hétéves korára a megfelelő személyiségfejlesztés következményeként minden gyermek reális önismerettel rendelkezik, ezért szükségtelen és romboló a gyermek bármiféle megnyilvánulásának direkt negatív minősítése.

E nevelési terület keretein belül feladataink:

- személyiségfejlesztés,
- érzelmi nevelés az önkifejezésen keresztül,
- vizuális észlelés, emlékezet fejlesztése, pontosítása, differenciálása,
- tapintás fejlesztése a különböző anyagokkal való ismerkedés során,
- téri tájékozódó képesség fejlesztése elsősorban a téri alakzatok létrehozásán, és a téri viszonyok síkba való vetítésén keresztül,
- a kéz finommotorikájának fejlesztése,
- a szem-kéz koordináció fejlesztése,
- a lateralitás kialakításának segítése,
- a nyelvi kifejezőkészség fejlesztése a beszéddel, énekek kísért ábrázoló tevékenység során,

- a szocializáció fejlesztése a közös ábrázoló tevékenységhez szükséges együttműködés segítségével,
- a gondolkodás fejlesztése, elsősorban a háromdimenziós alakzatok létrehozása közben törvényszerűségek felismerése során, síkbeli ábrázolásnál pedig az eszközhasználat és az elképzelt alkotás kivitelezésének megtervezése során,
- fantázia fejlesztése.

8.2.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat,
- többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit,
- színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket,
- formaábrázolásuk változatos,
- *teljes* emberábrázolásaiban megjelennek a részformák (haj, ruha),
- formák mintázása elképzéseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.

8.3. Mozgás

8.3. 1. Célja, helye és szerepe a nevelési folyamatban

A mozgás fejlődése a gyermek fejlődésének alapja. Ezért fontos, hogy pontosan ismerjük egyéni fejlődésüket és a mozgásnevelés feladatát ehhez igazítsuk. Számos alkalmat kell nyújtanunk a minél változatosabb mozgásformák gyakorlásának lehetőségére, ezért mind a csoportszobában, mind az udvaron ehhez eszközöket biztosítunk, és a mozgásos szabályjátékokkal ismertetjük meg őket.

A mozgás minden nevelési területet áthat, sőt az egész óvodai életet. A mi feladatunk, hogy ezekkel, mint fejlesztési lehetőségekkel tudatosan éljünk a mozgásnevelés kötöttebb keretein kívül.

8.3.2. A mozgás tartalma

A mozgásnevelés különböző mozgásos programokon keresztül valósul meg. A gyermekek egész éven át, heti gyakorisággal, úsznak (tél-ősz), mozgáskoordinációt fejlesztő, tartásjavító tornán vesznek részt, megismerkednek a néptánc alapjaival.

Kötetlen kezdeményezések a mozgásos szabályjátékok, és alkalmakhoz kapcsolódó versenyjátékok.

A gyermekeknek sok eszköz áll rendelkezésükre (kötél, karika, labda, mászóka, csúszda), ezek mellett ugróiskolázhatnak, célbadobhatnak.

Mivel óvodánknak nincs külön tornaterme, megállapodást kötöttünk egy közeli intézménnyel, ahol lebonyolíthatjuk a testnevelés foglalkozásokat.

A testi nevelésben a mozgásfejlesztésen kívül még számos lehetőség rejlik. A percepció minden területe kapcsolódik e nevelési területhez, de a legkiemeltebb a kinesztetikus észlelés. Tudatosítanunk kell a gyermekkel a különböző mozgások, mozgássorok észlelését, ami visszahat a testséma és a mozgáskoordináció fejlődésére.

A gondolkodás is fejlődik a testi nevelésen keresztül. A gyermek megtapasztalja a mozgássorok időrendiségét, megtanulja a mozgásos feladatokat a legcélszerűbben végrehajtani, a mozgásán keresztül ismerkedik a téri relációkkal.

A testi nevelés közben a hallott információt át kell ültetnie a mozgásba (keresztcsatornák együttműködése), meg kell jegyeznie a feladatsorokat (emlékezet), összpontosítani kell a mozgás kivitelezése közben (koncentrált figyelem).

A mozgásos szabályjátékok, a versenyek, a különböző mozgásos programjaink kiváló lehetőséget nyújtanak az érzelmi nevelésre és a szocializációra. Növeli együttműködési készségüket, kudarctűrő képességüket, szabálytudatukat. Fejlődik önfegyelmük, és sok sikerélményhez jutnak, ezáltal erősödik pozitív önértékelésük.

A nyelvi fejlődést is előmozdítja ez a nevelési terület. Szókincsük számos mozgásra vonatkozó fogalommal bővül. Ezen kívül pontosodik a téri relációk nyelvi kifejezése.

Fejlődik a beszédészlelés és a beszédértés, hiszen mind a kettő feltétele a feladatok pontos végrehajtásának.

8.3.3. Az óvodapedagógus feladatai

A mozgásnevelés egyik fő feladata a nagymozgások fejlesztése, úgymint járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, függeszkedés. Ehhez szorosan kapcsolódnak az egyensúlygyakorlatok és a szem-láb koordinációs gyakorlatok (rúgás, gyakorlatok a lábfejjel).

A szem-kéz koordináció és a finommozgás fejlesztéséhez tartoznak a dobásos, labdgyakorlatok (gurítás, pattogtatás, dobás). Általános feladat a mozgáskoordináció fejlesztése, melyhez a gurulások tartoznak.

A mozgásnevelés szerves része a testrészfejlesztés, mely játékos formában az egész óvodai élet során jelen van (testrészekre koncentráálás, testhelyzetek felvétele, testrészek megtalálása csukott szemmel, tükör előtti mozgások). A személyi zónák kialakítása is fontos feladat. Ide tartozik az oldaliság, az elülső-hátulsó zónák, a test függőleges zónájának alakítása, a tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek érzékelése (térpercepció).

Ilyen feladat még az irányok megismertetése és az irányváltások (akadálykerülések, mozgások megadott irányba).

Nagyban fejlesztik ezeket, a területeket a fentiekben már említett mozgásos programok is.

8.3.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen mozognak, élvezik a mozgást,
- növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé válik,
- egyszerű vezényszavak megértése,
- egyéni-, csoportos-, sor-, és váltóversenyt játszanak,

- fejlődik tér-, és idő tájékozódó-képességük,
- talicskázás combfogással,
- labdát vezetnek,
- egyensúlyoznak gerendán.

8.4. A külső világ tevékeny megismerése

8.4.1. A külső világ tevékeny megismerése- környezet és természet

8.4.1.1. A környezet és a természet tevékeny megismerésének célja

A környezettel való ismerkedés óvodánkban a nevelés egészében érvényesül. A gyermekek a tágabb és szűkebb természeti, társadalmi környezetről szereznek ismereteket. A környezettel való ismerkedés közben fejlődik a gyermek társas magatartása, beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége.

Célunk a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása a népszokások felelevenítésével(Szent Márton napja, Mikulás-várás, karácsony, farsang, húsvét , anyák napja, nemzeti ünnepeink) és a környező népek szokásainak megismerésével.

A környezeti nevelés szoros kapcsolatban más nevelési területekkel(matematikai nevelés, anyanyelvi nevelés stb.). A gyermek a természeti és társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, gyakorolja.

8.4.1.2. A környezet és a természet tevékeny megismerésének tartalma

A környezeti nevelés a gyermek óvodába lépésével megkezdődik. Mindennapi tevékenységeik közben ismerkednek környezetükkel, a velük foglalkozó pedagógusokkal. Megismerkednek az óvoda helyiségeivel, az óvodába vezető úttal. Séták alkalmával gyakoroljuk a helyes gyalogos közlekedést , megfigyeljük az utcán közlekedő járműveket és ki is próbáljuk az ezeken való közlekedést (HÉV, autóbusz, villamos). Megfigyeljük az évszakokat, változásait (séta az erdőben, ősszel a levelek hullása, színes levelek, őszi színei, hó hullása, halmazállapot változása, játék a hóval, madáretetés, tavasz jelei a természetben, első zöld levelek, nyíló virágok, óvodai konyhakertben növények ültetése, gondozása, megfigyelése, később ízlelése.)

Fontos, hogy mindez jó légkörben oldott hangulatban történjen. A rácsodálkozás, a felfedezés jelentsen örömet a gyermekeknek. a közös együttléteken történik mindezen élmények feldolgozása, tapasztalatok megbeszélése.

Egy-egy témát többször, változatosan beszélünk meg, mindig újabb és újabb oldalról. Az előzetes tapasztalatokra támaszkodva vezetjük rá a gyermeket a legfontosabb ismertetőjegyek hasonlóságok, különbségek összefüggések észrevételére. Figyelünk arra, hogy megfigyeléseiket, tapasztalataikat szóban is ki tudják fejezni.

Beszélgetünk a családról, különböző szerephelyzeteket teremtve családjátékokat játszunk (családtagok neve, család otthona, lakásuk címe, szülők foglalkozása, hobbi).

Tapasztalatokat szereznek az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről. Megnevezzük az emberi test részeit, megfigyeljük más felnőttek munkáját, mely játékaikban meg is jelenik (postás, rendőr, kalauz, orvos stb.).

Ellátogatunk különböző intézményekbe, középületekbe, építkezésre. Megfigyeljük a különböző munkafolyamatokat, gépeket. A gyermekek megtanulják a helyes viselkedés szabályait különböző helyeken.

Megismerjük, majd összehasonlítjuk a ház körüli és a vadon élő állatokat, lakhelyüket, ha lehet természetes környezetüket.

A gyermekek tevékenyen részt vesznek óvodai környezetük formálásában, szépítésében.

8.4.1.3. Az óvodapedagógus feladatai

A környezet megismerése a tapasztalatok szerzése, az ismeretek gyarapítása felkelti és ébren tartja a gyermekek kíváncsiságát, kielégíti megismerési vágyukat. Elősegíti, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit. Figyelembe vesszük a gyermekek már meglévő tapasztalatait. Fontos, hogy a környezeti neveléssel szerzett ismereteit tapasztalati úton sajátítsa el (alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés). Az alkalmi és folyamatos megfigyelések, tapasztalat- és élményszerzési alkalmak száma rengeteg:

- piaci vásárlás
- séta különböző évszakokban az erdőben
- állatetetés
- állatkert
- óvodai konyhakert gondozása
- óvoda udvarának gondozása

Különböző megfigyelésekre mindig teremtünk alkalmat, lehetővé tesszük gondolkodási képesség hajlékonyságának fejlődését, alakulását olyan helyzetek teremtésével, amelyekben a gyermekeknek alkalmuk nyílik különböző szempontok felfedezésére, többféle megoldás közötti választásra.

Olyan hagyományok beépítése az óvodai életbe, amely változatossá teszi a gyermekek életét:

- Víz világnapja (márc. 22.)- Játék a vízzel
- Föld napja (ápr. 22.)- Hulladékgyűjtés az óvodánk környezetében
- Madarak fák napja (máj.10.) Óvodánk csatlakozott a Madarász Erdei Óvodai Programhoz, mely foglalkozások, erdei séták keretében hozza közelebb a gyermekekhez a természetet
- Állatok világnapja (október első vasárnapja) Állatkerti látogatás

8.4.1.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek 5-7 éves korukra megtanulják lakásuk címét,
- szüleik foglalkozását,

- gyakorlottak a közlekedési szabályok betartásában.
- Testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.
- Igényesek testük tisztaságára. Felismerik az évszakokat, napszakokat.
- Tisztában vannak a növény szó fogalmával, részt vesznek a kerti munkában.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják.

8.4.2. A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai összefüggése

8.4.2.1. Célja, helye, szerepe óvodánk életében, a nevelési folyamatban

Ez az a nevelési terület, amit matematikai nevelésnek is neveznek. Számunkra azonban annyira szorosan kapcsolódik a gyermeki megismerés folyamatához, hogy úgy érezzük: a matematikai nevelés nem más, mint segítségadás a világról nevezett ismeretek rendszerezéséhez a gyermek életkorához és képességeihez mérten. Ezért óvodánkban matematikai nevelés alatt a gondolkodási stratégiák fejlesztését értjük, mely beépül a mindennapi tevékenységekbe. Ugyanakkor fontos, hogy tapasztalatokat szerezzen a környező világban meglévő matematikai jellegű tartalmakról: mennyiség, tér és formaismereti elemekről.

8.4.2.2. A mennyiségi és formai összefüggések tevékeny megismerésének tartalma

A fentiekből következik, hogy a környező világ értelmezése, a gondolkodás fejlődése nem behatárolható keretek között folyik. Kiemelhetőek esetleg az értelemfejlesztő szabályjátékok, de hiába lenne, ha az értelmi fejlődést ezek túlsúlyba kerülése jelentené.

A környező világ megismerése, a gondolkodás fejlődése szempontjából az oksági viszonyok, összefüggések megismerését, a hasonlóságok, különbözőségek felfedezésének képességét, a tér-és időbeli relációk megismerését, az észlelt dolgok tulajdonságainak felfedezését és rendszerezését, a mérhetőség, a mennyiség fogalmának kialakulását és az ezekkel kapcsolatos összes verbális forma elsajátítását foglalja magába. Az elérendő szint nem az elvont gondolkodás (hiszen ez egy 6-7 éves gyermeknek nem életkori sajátossága), hanem a konkrét tapasztalásba ágyazott ismeretszerzés, és ezen ismeretek elmélyítése, rendszerezése az, ami alapul szolgál a később kialakuló elvont gondolkodáshoz.

E nevelési terület a percepció fejlesztésén belül a vizuális és az auditív emlékezet fejlesztésére nyújt sok lehetőséget, hiszen az ismeretek rendezéséhez ezek feltétlenül szükségesek. Ezen kívül célunk, hogy a dolgok később elvonatkoztatható tulajdonságait az összes érzékszerv bevonásával konkrétan megtapasztalják, valamint a különféle érzékszervi tapasztalásokat szét tudják választani. Ez fejleszti a koncentrált figyelmet és differenciálja a globális észlelést.

A viszonyok, tulajdonságok megismerése közben fejlődnek a gondolkodási stratégiák, összehasonlítás, megkülönböztetés, analízis, szintézis, általánosítás, problémamegoldó képesség, szempontok figyelembevételének képessége. Ezzel

párhuzamosan fejlődik verbalitása, megismeri a megfelelő viszonyt jelölő szavakat, megtanulja azokat használni, képes lesz árnyaltan kifejezni a tárgyak, dolgok tulajdonságait.

Az értelemfejlesztő szabályjátékok során fejlődik személyisége, erősödik feladattudata, feladattartása, képes lesz kivárni, örülni más győzelmének, veszíteni.

8.4.2.3. Az óvodapedagógus feladatai

A fentiekből következik, hogy a fejlesztés tartalmát úgy kell kibontani, hogy az érzékszervi-mozgásos tapasztalásra alapuljon. Tehát a gyermek minden spontán és az óvodai nevelés által kezdeményezett, irányított tevékenységében tudatosan ki kell használni az óvónőnek a környező világra vonatkozó matematikára jellemző ismeretszerzési lehetőségeket és a gondolkodás fejlesztésének lehetőségeit. A verbális fejlesztésnek a gondolkodás fejlődésével párhuzamosan kell haladnia a konkrét tapasztalatokból kiindulva.

- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése,
- matematikai fogalmak, kifejezések összefüggések megismertetése,
- matematika tartalmú játékok kezdeményezése,
- térbeli viszonyok, irányok és helyzetek pontos megnevezése,
- pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához.

8.4.2.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A 6, 7 éves korra a gyermekek:

- képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására,
- sorba rendezésre és sorba rendezés során kiegészítésére,
- saját szempontú válogatásra,
- értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban a fogalmakat,
- ismerjék és használják az összehasonlítást, a mérési kifejezéseket, (hosszabb- rövidebb, több- kevesebb...),
- ismerjék és használják az irányokat (jobbra- balra, előre- hátra),
- biztonságosan mozognak a 10-es számkörben,
- alapvető formákat ismerjenek fel (testek, síkformák, ...),
- problémahelyzeteket próbáljanak megoldani,
- szóban is el tudják mondani tevékenységeiket.

8.5. Munka jellegű tevékenység

8.5.1. A munka célja

Az óvodában a munka célra irányuló, közösségért végzett tevékenység. A gyermekek a munkát éppúgy, mint a játékot általában könnyedén, örömmel végzik. A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. A gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. Gyakorlás hatására kialakul a gyermekben a munka céljának tudata, a felelősségérzet. Tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről.

8.5.2. A munka tartalma

Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. A gyerekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok használatát. A gyermekek megismerkednek a munkafolyamat sorrendjével.

Magában foglalja a naposságot, az óvoda mindennapi életével kapcsolatos munkákat, óvodánk kertjében található növények gondozását. Ezzel hozzájárul a gyerekek közti társas kapcsolatok alakulásához.

A naposság gyakorlása során a gyermekek olyan munkát végeznek amely nélkülözhetetlen az óvoda életében. A naposság feladattudatot feltételez, figyelem- összpontosítást igényel.

A növények gondozása során átélik és megfigyelik azok változásait.

A csoportszobában és a kertben az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek: - csíráztatás

- rügyeztetés
- veteményeskert gondozása
- falevelek összegyűjtése
- hóseprés....

8.5.3. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvónő megtanítja a gyermekeket a feladatok elvégzésére, ismerteti velük a munka eszközeit, sorrendjét. Fontos feladat, hogy támaszkodjék a munka játékkal megegyező sajátosságaira. Minden korcsoport számára meg kell teremtenie az önálló munkavégzés lehetőségét.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be, figyelembe véve a gyermekek egyéni sajátosságait. Fontos, hogy az óvodapedagógus a gyermekek fejlettségének megfelelően értékelje a munkát.

Tartalmilag változatos feladatok adásával ösztönözzük a gyermekeket a munka elvégzésére. A gyermekeknek érezniük kell, hogy munkájukat igénylik, és számon tartják. Az óvónő feladata, hogy lehetőséget biztosítson arra, hogy a kedvelt munkafajtákban a gyermekek elmélyedhessenek.

Az együttesen végzett munka közös öröm és felelősség. Ehhez a napirend biztosít megfelelő időt.

8.5.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a naposok önállóan felteszik az asztalterítőket, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket,
- étkezés után leszedik az asztalt,

- a testápolással kapcsolatos feladatokat önállóan végzik,
- bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek és a szervezésben is részt vesznek,
- feladattudat és felelősségvállalás terén mutatnak önállóságot,
- a környezet rendjének megőrzésére ügyelnek.

8.6. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

8.6. 1. A tanulás célja

A természetes gyermeki megnyilvánulások sorában a két legfontosabb a mozgás és a játék, hiszen ez a fejlődés alapja.

Az óvodás gyermek egész napját átszövi a spontán tevékenységekben megvalósuló tanulás, amelyet kíváncsisága, megismerési vágya, érzelmi beállítottsága, önkéntelen figyelme, életkori sajátosságai motiválnak, és amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A megismerés fokozatosan tevődjön át a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. A sokféle tevékenység lehetőséget biztosít az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzésre, az alkotásra, az emberi és a tárgyi környezet szépségeinek felfedezésére.

A Tanulás a gyermek világgépének alakulását is befolyásolja. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

A tanulás az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg az egész nap folyamán.

Hangsúlyos szerepe van ezért a minél többoldalú tapasztalatszerzésnek, természeti és társadalmi környezetre való rácsodálkozásnak.

A cselekvésre épülő tapasztalatszerzés folyamatos, nap, mint nap ismétlődik, és egymásra épül.

Előnyben részesítjük a kezdeményezéseket, hiszen az óvodás gyermek értelmének megnyitása elsősorban érzelmein keresztül lehetséges, és nem szándékos tanulással.

A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent a felkínált tevékenységek közül. Kedvük szerint bekapcsolódhatnak, illetve kiléphetnek a tevékenységből.

Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek játékidőben történnek, úgy, hogy közben nincs játékelrakás.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a kötetlen, többoldalú érzékszerveket megmozgató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

8.6.2. A tanulás formái, kerete, szervezeti formája

A tanulás formái:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás /szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás, gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati probléma- és feladatmegoldás

A tanulás folyamata beépül az integrált tevékenységekbe, így a gyermekek sokféle tapasztalatot szerezhetnek, gondolkodásmódjuk komplex módon fejlődik. Az óvodás korú gyermek befogadja az őt ért hatásokat, raktározza információit.

A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékenyvé a gyermeket. A tanulási folyamat során a gyermekeknek lehetőségük van a próbálkozásra, tévedések utáni újrakezdésre, a hibák javítására minden következmény nélkül. Így olyan attitűdöket alakítunk, amelyek képessé teszik őket arra, hogy váratlan élethelyzetekkel megbirkózzanak és egyre több örömet leljenek az önfejlesztő tanulásban.

Óvodánkban az egész napot áthatja a játék és mese. Vegyes életkorú csoportunkban a tanulás ezek segítségével valósul meg.

A tanulásra, ismeretszerzésre szánt idő nem osztható fel rövid szakaszokra. Mikrocsoportos irányított tevékenységek során valósulnak meg a tanítási-tanulási folyamatok. Az elfoglaltságok csak akkor érdekesek, akkor motiválnak, ha élményszinten egészet alkotnak.

Játékaink nagy része a szabadban zajlik. Rugalmasan követjük a játék logikáját, lazák vagyunk, de kellő pillanatban dinamikusak is.

A tanulási folyamatban az utánzásnak, a belső- külső ösztönzésnek az életkorhoz illő arányát kívánjuk megvalósítani.

Szervezeti formák és időkeretek:

Játék és mese folyamatos időben.

Vannak szorosan az évszakokhoz kötődő játékok, az ünnepekre készülődés játécai, a gyermekek játékához kapcsolt elképzelések a kerettervből vett ajánlásokkal (lsd! Melléklet- Keretterv), a spontán játék gazdagítása (kézimunka, dalok, mondókák).

8.6. 3. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az gyermekek számára irányított mikrocsoportos szervezett tanulási helyzeteket is beillesztünk a napi programba. Az óvodapedagógus felelőssége annak meghatározása, hogy gyermekei részére milyen differenciált tanulási helyzeteket tervez és teremt.☐

- Biztosítsa a tapasztalatszerzés, felfedezés lehetőségeit.
- Őrizze meg a tanulás játékos jellegét.
- Ismerje meg a gyermekek spontán élményeit, képességeit és erre egyéni fejlesztési tervet készítsen.
- A tanulási folyamatban fogadja el aktív vagy passzív részvételüket, egyéni fejlettségükhöz igazodjon.
- A tanulás irányítása, értékelése motiváló, ösztönző, személyre szabott, differenciált legyen.
- Naprakész ismeretanyaggal rendelkezzen.

A tanulási folyamatban mindig a gyermek aktuális fejlettségéhez, érdeklődéséhez igazodunk. A gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezzük, célirányosan bővítjük oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás).

8.6.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Kialakul bennük az az igény, hogy a kapott tevékenységet sikerrel megoldják.

Megnő felelősségtudatuk.

Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása.

Elfogadják a közösségi élet normáit, szabályait.

Hozzászoknak saját tevékenységük és mások elemzésére, ellenőrzésére,

Elmondják véleményüket mások tevékenységéről is.

Intenzív figyelemre képesek 30-35 percig.

9. Az óvodai élet megszervezésének elvei

9.1. Az óvodai gyermekcsoportok szervezésének elvei

Óvodánkat földszintes, emberléptékű, otthonra emlékeztető házban rendeztük be. Az épületben szép növények, gyermekrajzok, dísz tárgyak, otthonos környezet várja a gyermekeket. Minden leendő kis ovisunknak lesz külön, jellel ellátott polca, öltözőszekrénye, amibe személyes holmijait, kincseit gyűjtheti, otthonról hozott és maga készítette játékait biztonságba helyezheti.

Óvodánk nyitvatartását a szülők igényeihez igazodva oldottuk meg.

A gyermekeket jelentkezési sorrendben vesszük fel, az engedélyezett létszámig, felvételüket csak helyhiány miatt tagadhatjuk meg.

Az óvoda egy csoporttal működik, vegyes életkorú gyermekekkel.

9.2. A nevelés személyi feltételei

A nevelő- és gondozómunkát két óvodapedagógus, és egy dajka végzi.

A nevelőmunkát közvetlenül segítő személyek:

- logopédus- fejlesztőpedagógus,
- táncpedagógus
- testnevelő- úszásoktató

9.3. A nevelés tárgyi feltételei

A tárgyi feltételek a törvényben foglaltaknak megfelelnek, (lsd.! Melléklet-tárlista) de ezen felül is folyamatosan bővítjük azt.

A csoportszobába tervezünk egy galériát, mely pedagógiai előnyeik kívül térben is megosztaná a gyermekeket. Így még nyugodtabban, egymás akadályoztatása nélkül tudnak játszani.

A fejlesztő játékok bővítését folyamatosan kell biztosítani, ez garantálja az óvónő hatékonyabb pedagógiai munkáját, a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztését.

Tervezzük, hogy folyamatosan részt veszünk pályázatokon, ezzel is gyarapítva a csoportszobai és udvari játékokat.

A pedagógus joga, hogy a helyi óvodai program alapján megválassza az alkalmazott segédeszközöket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket.

9.4. A hetirend és napirend kialakításának elvei

Az óvoda napirendjében a teljes nyitvatartási időben biztosítjuk a játék folyamatosságát. Fontosnak tartjuk, hogy legyen jelen a játékban a mindennapos mesélés, mozgás, énekes játék, vizuális tevékenység.

A helyes életritmus kialakítása szempontjából a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységeket az óvodapedagógus tudatosan a gyermek élettani és egyéni szükségleteit figyelembe véve tervezi a napirendben.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységformák megtervezésével. A rendszeres visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, és a gyermekek egyéni szükségleteihez. Figyelembe veszi a helyi szokásainkat, igényeket, a tevékenységek közötti belső arányokat.

Napirend

(ajánlás, az óvodahasználók szükségletei és igényei szerint módosulhat, ami csoportnaplóban realizálódik)

7,30 –11:30 délelőtt: Folyamatos érkezés, tízórai

Játék a szobában/szabadban,
ezen belül: folyamatos tízórai,

5-45 perces (fejlettség és életkor szerint módosulhat) együttlét mikrocsoportos szervezésű irányított, differenciált tevékenység, aminek nincs kötött időpontja.

Kötetlen tevékenységek (*napi tevékenységbe integrált fejlesztések*)

- mese, vers, mondóka,
- rajz, mintázás, kézimunka,
- ének, zene, énekes játékok,
- a külső világ tevékeny megismerése,
- mozgás, mozgásos játékok
- részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján (Fejlesztőpedagógus, Logopédus közreműködésével) / Mozgásos programok (Úszás, Mozgáskoordinációt fejlesztő torna, néptánc)
- *iskola-előkészítő foglalkozás*
- játék a szabadban (Szabadon választott tevékenység, séta)

11:30-13:00 Készülődés az ebédhez.

Tisztálkodási és gondozási feladatok.

Ebéd (megközelítőleg 1 órás időtartamban)

Készülődés a délutáni alváshoz.

Mese, ének, pihenés, alvás, csendes tevékenység kb. 2 órán keresztül.

Felkelés, uzsonna, mely általában $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ órát vesz igénybe.

Ezután játék a szülők érkezéséig (amíg az időjárás engedi mindig az udvaron).

A hetirend kialakításának elvei:

- a tevékenység szervezésének formája témától függően változhat, óvónő döntése alapján kötött vagy kötetlen;

A napirendet és a hetirendet, a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, mely a csoportnaplóban szerepel.

Hetirend

Hétfő: *Külső világ tevékeny megismerése- környezeti tartalommal, anyanyelvi és értelmi fejlesztés, érzelmi, erkölcsi értékorientált közösségi nevelés differenciált mikrocsoportos formában*

Kedd: *differenciált. mozgásfejlesztés- egészséges életmód kialakítása*

Szerda: *kooperatív tanulás, élményalapú társas fejlesztés, differenciáltan*

Csütörtök: rajzolás- festés- mintázás- értelmi, motorikus fejlesztés- differenciáltan

Péntek: ének-zene, énekes játék, gyermektánc, differenciált fejlesztés frontális formában

9.5. Az óvodai nevelés tervezése

Óvodásaink szülei részéről felmerült az igény, hogy az 5-7 éves korcsoport számára külön iskola előkészítő foglalkozást tartsunk.

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vegyük számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves periódusokban gondoljuk át, de a gyermekeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvopedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Az óvoda nevelési programja irányadó minden pedagógus és óvodai alkalmazott számára!

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Éves terv
- Tematikus tervek
- Csoportnapló vezetése
- Mulasztási napló vezetése
- Gyermekek fejlődésének nyomon követése
- Az óvodai élet megszervezésének elvei
- Keretterv

Évszakokra lebontva tartalmazza az adott időszak ünnepköréhez, néphagyományaihoz kapcsolódó játékötleket, beszélgetés tartalmát, kézimunkát, rajzot, éneket, verset.

Kerettervünk megegyezik Zilahi Józsefné, Stöckert Károlyné, dr. Ráczné dr. Főző Klára által kidolgozott „Óvodai nevelés játékkal, mesével” című program kerettervével.

Persze ez a keretterv csak támpont, nem jelenti azt, hogy ettől eltérni nem lehet. Rugalmasan alkalmazkodunk a gyermekek igényeihez, szükségleteihez, érzelmi megnyilvánulásaikhoz, ötleteikhez.

Ebben a tervben tetszőleges idő fordítható egy-egy gazdag tartalmú játék kivitelezésére, a mesék elmondására. A gyermekek által kezdeményezett egyéni, csoportos, páros játékok mellett az óvónő játékkínálata, a mindennap elhangzó mese- és játéktartalmú együttlét adja az életmód ismétlődő elemeit, ritmusát.

A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését szolgáló dokumentumok (melléklet)

Az igazgató irányításával kialakítják a gyermekek értékelésének közös alapelveit és követelményeit, melyekben hangsúlyosan megjelenik a fejlesztő jelleg.

Személyiségi lap - Anamnézis

Kérdőív a szülőknek óvodába lépéskor, megkönnyítendő a beszoktatást.

E kérdőívben található kérdésekkel kapcsolatban, és minden olyan ténnyel és adattal kapcsolatban, amelyről hivatásának ellátása során szerzett tudomást a pedagógus és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, titoktartási kötelezettség terheli. E kötelezettség független a foglalkoztatási jogviszony fennállásától, és annak megszűnése után, határidő nélkül fennmarad.

A titoktartási kötelezettség nem vonatkozik arra az esetre, ha alóla az érintett, kiskorú esetén a szülő felmentést adott. A titoktartási kötelezettség nem terjed ki azokra az adatokra, melyek e törvény alapján kezelhetők és továbbíthatók.

Oktatási intézményünk a gyermekek, tanulók adatait csak pedagógiai célból, pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs feladatok ellátásához szükséges célból, gyermek- és ifjúságvédelmi célból, óvoda egészségügyi célból, az e törvényben meghatározott nyilvántartások vezetése céljából, bűncselekmény, szabálysértés felderítése céljából közölheti.

Adat továbbítására az óvoda vezetője és az általa meghatalmazott vezető vagy más alkalmazott jogosult.

Fejlődési napló (lsd. melléklet)

Fejlődési lapot két korcsoport részére vezetünk. Külön a 3-4 évesek, és külön az 5-7 évesek részére. Az 5-7 éves gyermekeket SINDELAR TESZT alapján logopédusunk méri fel. Első részben történik a vizsgáló eljárás / részképesség gyengeségek felismerése óvodás és iskolát kezdő gyermekeknél/. Személyre szóló gyakorlóprogramot közösen dolgozunk ki. A Fejlődési lapot évente 2 x, a nevelési év elején / októberben / és a nevelési év végén / májusban / töltjük ki.

Adatlap a szülői elvárások, igények megismeréséhez

Célja, az intézmény által nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó vélemények megismerése. Ezt az adatlapot az igazgató személyesen osztja ki, és elemzi.

10. Az óvoda kapcsolatai

10.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Család

Az óvoda a család mintájára szervezett intézmény. Fontos, hogy a család életét megkönnyítse. Elsődleges feladatunk a családi élet tiszteletben tartása, abba illetéktelenül nem avatkozhatunk bele. A gyermek intelligenciája, viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódik. Mi megerősítünk, segítünk, ott ahol tudunk, de a szülők felelősségét nem vállalhatjuk magunkra.

Garanciát vállalunk arra, hogy a gyerekeket gondozzuk, óvjuk, szeretetteljes figyelemmel vesszük körül, gyengéd bánásmódban részesítjük, és képességeikhez mértén megtanítjuk őket mindarra, amit egy ilyen korú, gondosan nevelt kisgyerekeknek tudni illik.

Az odavezető út, a módszerek és szervezeti formák megválasztása azonban az óvónő dolga. Módszertani tudásának, szabadságának körébe tartozik.

Egy tanévben két szülői értekezletet tartunk. Fogadóóráinkat az óvodapedagógussal előre egyeztetett időpontban tartjuk.

Nem vagyunk hívei az önreklámozásnak a „kirakatban” dolgozásnak, hiszen így az óvodai élet értelme veszne el.

A szülőket ünnepeinkre várjuk sok szeretettel (pl. Szent Márton napja, karácsony, anyák napja, évszáró).

Igényeikről, elvárásaikról kérdőíven keresztül is tájékozódunk (Adatlap a szülői elvárások megismeréséhez lsd.!: melléklet)

A szülők jogai és kötelességei

A szülő jogai

A szülő joga a szabad óvodaválasztás (állami, egyházi, magán).

A szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, intézményi minőségirányítási programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy példányát a beiratkozáskor betekintés céljából át kell adni a szülőnek.

Joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyermek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.

Az intézmény vezetője és a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon.

Kezdeményezheti szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, és abban tevékenyen közreműködhet.

A szülő kötelességei

A szülő kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.

Kötelessége, hogy biztosítsa gyermeke zavartalan és rendszeres óvodába járását.

Kötelessége, hogy figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését, és a tőle elvárható módon segítse a fejlődés folyamatát, valamint a gyermek közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását.

Rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg.

Tartsa tiszteletbe az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait. A pedagógus, valamint az ő munkáját segítő alkalmazottak a nevelői-oktatói munka, illetve a gyerekekkel összefüggő tevékenysége során büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személyeknek számítanak.

A család és az óvoda közös nevelési elveinek kialakítása

Az óvodánkba járó gyerekeket arra neveljük, hogy tanulják meg tisztelni a felnőtteket, szeressék és fogadják el pajtásaik egyéniségét, másságát, tudják kifejezni magukat, de legyenek képesek alkalmazkodni is. Az esetleges konfliktusokat ne durvasággal, erőszakkal, árulkodással oldják meg. Ezen törekvésünk sikerességének érdekében kérjük, hogy otthon is ezeket az alapelveket erősítsék gyermekeikben.

A nevelőkkel való kapcsolattartás, együttműködés lehetőségei

A szülőknek lehetőségük van arra, és azt mi igényeljük is, hogy az óvodában folyó pedagógiai munka kialakításában a megfelelő fórumokon aktívan részt vegyenek, ötleteikkel segítsék elő a közös gondolkozást. Annak érdekében, hogy a gyerekeket a nekik legmegfelelőbb módszer szerint neveljük, szükség van igazi, valós együttműködésre, nyitottságra és őszinteségre. Komolyabb probléma, konfliktus, ellentét esetén mindenképpen keressék fel az óvónőt, illetve az óvoda vezetőjét, és velük közösen próbálják megoldani a konkrét helyzetet. Az együttműködésre alkalmas fórumok:

- szülői értekezletek,
- játszódélutánok,
- nyílt napok,
- közös rendezvények,
- fogadóórák (vezetői, óvónői),
- az óvónővel való rövid, esetenkénti megbeszélések.

Kérésünk, hogy reggel és hazavitelkor a néhány mondatos információcserén túl se a gyerekekkel kapcsolatos, se magánjellegű beszélgetés miatt az óvónő figyelmét a gyerekekkel való foglalatossága közben hosszabb időre ne vonják el, mert az előidézheti baleset kialakulását, és zavarhatja a nevelés-oktatás folyamatát!

A gyermekükkel kapcsolatban információt, tájékoztatást csak a gyerek saját óvónőitől vagy az igazgatótól kérjenek.

Az óvoda helyiségeinek (csoportszobáinak, konyhájának, WC-jének) és udvarának a szülők általi használatának rendjét az ÁNTSZ-előírásoknak és a helyi szabályozásoknak megfelelően alakítjuk. Az intézmény egész területén, beleértve az óvoda udvarát is, tilos a dohányzás!

10.2. Együttműködés a bölcsödével és az általános iskolával

Bölcsőde

Az óvodába lépés fordulópont a bölcsődés gyermek életében. Az alkalmazkodás az új környezethez ismeretlen felnőttekhez és gyerektársakhoz pszichés megterhelést jelent. A gyerek biztonságérzetéhez- az átmenet időszakában- hozzájárul az, hogy a fogadó óvónő tartósan ugyanaz a személy legyen. Fontos, hogy az átmenet a bölcsődéből az óvodába ne okozzon érzelmi megrázkódtatást.

Iskola

Az iskola nem felettes hatóságunk, hanem a tanulásra érett gyermekek szakszerű fejlesztője, nevelője, tanítója. A gyermek úgy készül fel legjobban az iskolára, ha kiskorához illő játékein művelheti nap, mint nap a gondolkodását, ügyességét, kiélheti mozgásvágyát, ha nem őröljük fel a figyelmét számára unalmas, értelmetlen feladatokkal.

Számunkra fontos dolog a kölcsönös nyitottság, az együttműködés.

Nem elhanyagolható része ennek, hogy az 1. osztály tanítói megismerjék óvodai nevelőmunkánk folyamatát, eredményeit. Ezért tervezzük felvenni a kapcsolatot gyermekeink iskoláival.

Tájékoztatást adunk a gyerekek fejlődéséről, egyéni fejlődési ütemükről. Figyelemmel kísérjük a gyermekek iskolai beilleszkedését, és az e téren szerzett tapasztalatainkat beépítjük nevelőmunkánkba.

10.3. Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati és kulturális intézménnyel

Nevelési tanácsadó és családsegítő szolgálat

A gyermek nevelése érdekében szoros kapcsolatot alakítunk ki: a fejlődésben fellépő problémák megbeszélésével, a gyermekek vizsgálatával eredményes munkatevékenységre kerülhet sor.

Az intézménnyel kialakítandó közös munka idejét és tartalmát a gyermeki szükséglet határozza meg.

Az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa

Kapcsolat tartalma: a gyermekek egészségügyi ellátása (általános belgyógyászati vizsgálat, szemészeti és hallásvizsgálat)

Gyakoriság: nevelési évenként két alkalommal orvosi vizsgálat, és védőnői jelenlét. Évente egy alkalommal fogászati szűrés

Pest Megyei Művelődési Központ

Figyelemmel kísérjük havi rendszerességgel műsorajánlatukat (színházi előadás, bábelőadás)

11. Az óvodában folyó nevelőmunka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszere

Az tanév végén önértékelést végzünk. Célunk, hogy az intézményen belül meginduljon a belső párbeszéd az intézmény helyzetéről, annak értékeléséről.

Ebben a nyitott önértékelésben az intézmény teljes munkatársi köre részt vesz. Ez a nyitott önértékelés magában foglalja a belső és külső intézménykép felmérését.

A belső intézménykép az intézmény dolgozóinak elvárásait, jövőképét és az intézmény erősségeiről, gyengeségeiről kialakított képét foglalja magába.

A külső intézménykép foglalja magába a partnerek elégedettségét, elvárásait. Ezt a nyitott önértékelést és a partnerek igényeit, elégedettségi vizsgálatát összehasonlítjuk, elemezzük (kollégák bevonásával), s az elemzések alapján következtetéseket vonunk le céljaink felállításához.

A megvalósítás színvonalát, minőségét és eredményességét mindenek előtt az önellenőrzés, önértékelés eszközeivel állapítjuk meg.

Az önértékelés kiterjed:

- a vezetés szerepére a szervezeti kultúra fejlesztésében,
- az intézmény stratégiájának megvalósítására,
- az erőforrások figyelembevételének módjára,
- a partneri igények figyelembevételének módjára,
- az intézmény által elért eredményekre,
- a munkatársak bevonásának mértékére,
- a folyamatos fejlesztés eredményeire,
- a partnerek elégedettségére,
- a kitűzött célok elérésére, megvalósítására.

Akkor tudjuk hatékonyan és eredményesen végezni munkánkat, ha a középpontba állítjuk:

- a gyermekek megfigyelését és
- partnereink igényeit, elvárásait.

A gyermekeket figyelve tudjuk eldönteni, hogy hatékony-e a programunk. Játékuk ötletgazdagságából, egyre részletesebb és eredetibb, gördülékeny kivitelezésből, társas színvonalából. A játék tárgyi nyomainak rendezettségéből. Türelmes viselkedésükből. Az akadályok kigondolásából és ügyes legyőzéséből. A szabályok megtartásából. Képzeldésük elevenségéből, metaforáik, szimbólumaik kivetítéséből. Találékonyaságukból. Fantáziadús, komoly játékaikból. Az ismétlési kedvből. Egyre gyakoribb kezdeményezéseikből, önálló, sikeres szervezéseikből. Az agresszió csökkenéséből. Megszólalásuk bátorságából, beszédük kifejező és kapcsolatteremtő funkciójának előtérbe kerüléséből.

Testi-lelki egészségük, jókedvük ugyanezt jelzi.

Bízató, ha szívesen jönnek az óvodába, természetesnek veszik annak életrendjét, feszültségmentesen alkalmazkodnak hozzá, sőt egy idő után kívánják is a megszokott mozzanatokat. Szeretnek az óvónéni közelében lenni, de egyedül vagy társaikkal is szívesen eljátszanak. Az óvónő egyéniségének jóindulatú, csendes, egyenletes sugárzását ragaszkodással, együttműködéssel, utánzással viszonyozzák. Játékaikat egyre hosszabb

időtartamokban játsszák. Az óvodában folytatják az otthoni, otthon pedig óvodai játékaikat. Várják a mesét, és figyelmesen, élénk képzeldéssel hallgatják végig.

A gyermekek állapota a szülőket is tájékoztatja az óvodai élet tartalmáról, a bánásmódról, kisgyermek számára oly fontos érzelmi légkörről.

Munkánk minősítői tehát első sorban a gyermekek és a szülők.

A pedagógusok utólagos rövid lejegyzésekkel, egy-egy játékfolyamat visszaidézésével követik az egyes gyermekek és a csoport életének alakulását.

- Milyen pedagógiai álláspontot alakítottunk ki?
- Elég laza-e a tervünk?
- Rugalmasak vagyunk-e a gyakorlati megvalósításban?
- Jól rangsoroltuk-e a feladatokat?
- Ösztönözzük-e a képzelődést?
- Mutatunk-e elegendő játékfogást, adunk-e elég technikai segítséget?
- Tudunk-e várni, kivárni?
- A határozott vezetést összhangba tudjuk-e hozni a spontaneitással, rugalmassággal, folyamatossággal?
- Hitelesek és őszinték vagyunk-e a szülők előtt?
- Hogyan műveljük és neveljük önmagunkat?

Törekednünk kell az intézmény által nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó vélemények megismerésére. Ennek érdekében a szülőknek összeállítottunk egy kérdéssorozatot, mely a dokumentáció részét képezi.

A kollégák számára biztosítjuk azt, hogy részt vehessenek az intézmény működését kialakító folyamatok formálásában, folyamatos fejlesztésben.

Az I. intézményi modell négy szakaszra osztható:

1. Tervezés
2. Megvalósítás
3. Értékelés és Ellenőrzés
4. Beavatkozás

A II. modell a teljes körű minőségirányítás alkalmazása.

Ide tartozik:

- A folyamatok szabályozásának képessége
- A szervezeti kultúra fejlesztésének képessége
- A folyamatos fejlesztés képessége

Ezen belül az óvodánktól függ, hogy a három fejlesztendő képesség közül mikor melyikre helyezzük a hangsúlyt.

A III. intézményi modell a minőségfejlesztés terjesztése.

Cél: az intézmény pedagógusai váljanak képessé a minőségfejlesztés terén szerzett ismereteik, tapasztalataik továbbadására

Óvodánk meghatározza minőségpolitikáját, ennek végrehajtása érdekében minőségfejlesztési rendszert építünk ki és működtetünk.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda Pedagógiai Programját a szükői közösség és a nevelőtestület elfogadta.

A szülői közösség nevében:

A nevelőtestület nevében:

Takács Tünde

Bede Klaudia

Szentendre, 2015-11-23.

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda módosított pedagógiai programját elfogadta az intézmény vezetője:

Balogné Kispál Mónika

Szentendre, 2015-11-23.

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda módosított pedagógiai programját a Fenntartó 2015-11-23. án megtartott ülésén 4/2015. sz. határozatában jóváhagyta.

Szentendre, 2015-11-22.

Balogh Viktor
elnök

Mellékletek

	OKTÓBER	J A N U Á R	MÁJUS
Nagymozgások			
Mozgáskoordináció			
Páros lábbal ugrás			
Oldaliság			
Egyensúlyérzék			
Testrészek ismerete			
Ceruzafogás			
Festés - Rajzolás			

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

Tájékozódás térben		
Időbeli relációk		
Ok- okozat		
Számfogalom		

Rövidtávú figyelem		
Hosszú távú figyelem		
Rövidtávú emlékezet		
Hosszú távú emlékezet		
Figyelemelterelhetőség		
Szókincs		
Beszédhiba		
Összefüggő beszéd Képolvasás		

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

Grammatika		
Kezdeményezőkézség		
Kultúráltság		
Tolerancia		
Beilleszkedési készség		
Empátiás készség		
Érzelmi élet		
Öltözködés		
Étkezés		
Testápolás		
Szabálytudat		
Frustrációs tolerancia		
Együtműködési készség		
Játékának jellemzője, játékfajtája		
Képzelet		

Mesevirág – Gyermekvilág
Óvoda

2000 Szentendre, Rózsa u. 9/a

Tel.: 06-26/ 302- 835

06-20/ 591- 8086

06-
30/
251-
6608

e- mail:mesevirag@t-online.hu

SZEMÉLYISÉGI LAP

A gyermek neve:

TAJ száma:

Oktatási azonosító:

Személyazonosító jele:

Születési idő:

Születési hely:

Állampolgársága:

Lakcím:

Vannak-e testvérei?

Van-e külön szobája, kuckója?

Milyen a gyermek alaphangulata?

Közlékeny, csendes vagy visszahúzódó a családban?

Igényli-e a babusgatást?

Ha igen, hogyan viszonyozza ezt?

Kezdeményez-e ilyesmit?

Féltékeny-e a családban?

Fél-e valakitől vagy valamitől?

Gyakran sírva fakad-e?

Milyen okból?

Hogyan lehet megnyugtatni?

Vannak-e látható jelei félelmének, szorongásának?

Hogyan próbálja a család megnyugtatni?

Érték-e megrázkódtatások (kórház, válás)?

Milyen betegségei voltak, vannak?

Allergia, túlérzékenység?

Ételérzékenység?

Vannak-e különleges szokásai (ujjszopás, körömrágás, stb.)?

Használ-e pelenkát, cumit?

Tud-e a család látás-, halláselégtelenségéről?

Mivel köthető le a figyelme?

Mire emlékszik szívesen?

Mit csinál szívesen saját öröme?

Kap-e feladatokat?

Mesél-e a szülő elalvás előtt?

Mi a kedvenc meséje?

Milyen játékkal játszik szívesen?

Milyen gyakran kap játékot (alkalmanként, ötletszerűen, jutalomból)?

Néz-e videót?

Lakáson kívül hol szokott játszani?

Mennyi időt tölt a szabad levegőn?

Hogyan biztosítja a gyermek mozgásszükségletét?

Kivel játszik otthon szívesen?

Hétköznap, hétvégén mennyi időt töltenek játékkal?

Játékaira vigyáz-e, rendben tartja-e?

Volt-e kiemelkedő nevelési problémájuk?

Büntetik-e, hogyan?

Napközben hány órát alszik?

Hány órakór fekteti le?

Egyedül alszik vagy szülőkkel?

Hány órakór ébred?

Ébredés után milyen szokásai vannak?

Mik a kedvenc ételei?

Jó étvágya van-e?

Mely ételeket nem fogyasztja?

Édesség-gyümölcs aránya?

Válogatós-e?

Szeret-e firkálgatni, rajzolgatni?

Melyik kéz dominál a gyermeknél?

Kezd-e önállósodni? Miben?

Kik laknak együtt a családban?

Édesapja neve:

Foglalkozása:

Munkahelyének címe, telefonszáma:

Édesanyja leánykori neve:

Foglalkozása:

Munkahelyének címe, telefonszáma:

E- mail cím:

Sürgősség esetén mely telefonszámokon érhetőek el a szülők leggyorsabban?

Gyermekorvos neve, telefonszáma:

Gyermekemet az óvodából hazaviheti:

Megjegyzés:

.....
Szülő

A nevelési- oktatási intézmény kötelező eszközei és felszerelése

a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete szerint

I. HELYISÉGEK

<u>Eszközök, felszerelések</u>	<u>Mennyiségi mutató, megjegyzés</u>
Csoportszoba	1
Tornaszoba	Bérlemény
Játszóudvar	1
Igazgatói iroda	
Igazgató- helyettesi iroda	1
Nevelőtestületi és könyvtárszoba szoba	
Gyermekágy fektető tároló	1
Gyermeköltöző	1 (Gyermeklétszámnak megfelelően.)
Gyermekmosdó	3
Gyermek WC	3
Felnőtt öltöző	1
Felnőtt mosdó, WC helyiség	1
Elkülönítő	1
Melegítőkonyha Tálaló- mosogató	1
Felnőtt zuhanyzó	1
Ételhulladék tároló	1
Általános szertár, raktár	1
Többcélú helyiség	1

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

<u>Eszközök, felszerelések</u>	<u>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</u>
1. Csoportszoba	
Óvodai fektető	20
Gyermekszék	20
Gyermekasztal	4
Fényvédő függöny	Az ablak lefedésére alkalmas méretben.
Szőnyeg	3 (a padló 1/5- ének lefedésére alkalmas méretben.)
Játéktartó szekrény, polc	5
Élősarok állvány	1
Könyvespolc	2
Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	1
Edény – és evőeszköz-tároló szekrény	1
Szeméttartó	1
2. Játzóudvar	
Kerti asztal	4
Kerti pad	2
Babaház	1
Udvari homokozó	1
Takaróháló	1
Hinta	2
Karika	6
Labda (különböző nagyságban)	6
Homokozó játékok (lapát, gereblye, ásó, formák)	Gyermeklétszám figyelembevételével.
Roller, bicikli, gyermekmotorok	6
Dömper	6
Szánkó	1
Egyensúlyozó játék	1
Babakocsi	1
Medence (felfújható)	2
Aszfaltkréta, palatábla	2 csomag, 1
Ugrókötél	3
Tollas- teniszütő, labdával	3 pár
Gereblye, lombseprő	3
3. Igazgatói iroda, igazgató- helyettesi iroda, nevelőtestületi szoba	
Íróasztal és szék	1-1
Tárgyalóasztal, székekkel	1
Számítógép asztal	1
Telefon	1
Könyvszekrény	2
Íratszekrény	2

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

Lemezszekrény	1
Számítógép internet-hozzáféréssel	1
Fax	1
Scanner	1
Nyomtató	2
Fénymásoló	1
Fiókos asztal, eszköz-előkészítő munkaasztal	1
Könyvtári dokumentum	500
Könyvszekrény	2
Tükör	1
4. Többcélú helyiség	
Tárgyalóasztal székekkel	1

<u><i>Eszközök, felszerelések</i></u>	<u><i>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</i></u>
5. Gyermeköltöző	
Öltözőszekrény	} Gyermeklétszám figyelembevételével 20
Ruhatároló fogas	
Elkülönített cipőtároló	
Öltözőpad	
6. Gyermekmosdó, WC	
Törölközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével 20
Falitükör	2
Fogmosótartó	Gyermeklétszám figyelembevételével 20

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

<u><i>Eszközök, felszerelések</i></u>	<u><i>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</i></u>
<i>Egyéni tisztálkodószerek</i>	
Fésű	} Gyermeklétszám szerint 1 (20)
Fogkefe	
Fogmosópohár	

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

<i>II. Tisztálkodófelszerelések</i>	
Ruhakefe	Mosdókagylónként 1
Körömkefe	Mosdókagylónként 1
Szappantartó	Mosdókagylónként 1
Fésűtartó	1
Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3 (9, 60)
Abrosz	Asztalonként 3 (12)
Takaró	Gyermeklétszám szerint (20)
Ágyneműhuzat, lepedő	Gyermeklétszám szerint 3-3

IV. A FELNÖTTEK MUNKA VÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</i>
Szennyesruha-tároló	1
Mosott ruha-tároló	1
Vasaló	2
Vasalóállvány	1
Szárítóállvány	1
Takarító eszközök	1
Hűtőgép	1
Porszívó	2
Mosogatógép	1
<i>Kerti munkaeszközök, szerszámok</i>	
Gereblye	1
Kerti locsolókanna	1
Hólapát	1
Locsolótömlő	1
Lombseprű	1
Metszőolló	3
Ásó	1
Kapa	1

V. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

<u><i>Eszközök, felszerelések</i></u>	<u><i>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</i></u>
<i>I. Játékok, játékeszközök</i>	
1. Mozgásos játékok, mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök.	
Babzsákok	20
Labdák (különböző méretben)	6
Kendő	20
Pad	1
Karika	6
Autók	50
Polifóm mozgásfejlesztő	1 szett
Ügyességi játékok	10
2. Építő – konstruáló játékok	
Építőkocka	5 készlet
LEGO	
Összerakható benzinkút fából	1 készlet
Java	3 készlet
Babilon	1 készlet
Puzzle	20 készlet
”Pötyi ” kirakó	2 készlet
Autók	50
Autópálya	2
3. Szerepjátékok	
Babakonyha	1
Kispoharak	15
Kistányérok	15
Evőeszközök	25
Gyümölcsök, zöldségek	3 készlet
Főzőedények	20
Fakanál	5
Kötény	5
Autó, autópálya	50, 2
Fényképezőgép	1
Orvosi felszerelések	2 készlet
Fodrászkellékek	1 készlet
Babaszoba (bölcső, babák, babakocsi ,ruhák)	
Babafürdető	1
takarítóeszközök	1 készlet
Szerelőkészlet	3 készlet
Fejdíszek	20
Szoknyák	10
Babaház + felszerelései	
Játszószőnyeg	3

4. Szabályjátékok	
Kártyák	6 csomag
Memória játékok	6 készlet
Évszakok kirakó	2 készlet
Dominó	2 készlet
Társasjátékok	17
” Ki nevet a végén ”	1
5. Dramatizálás és bábozás eszközei	
Kesztyűbábok	20
Bábparaván	2
Jelmezek	6
Korona	1
Szoknyák	10
Plüss állatok	30
Párta	2
Huszárcsákó	2
6. Barkácsolás eszközei	
Olló	20
Tű	20
Cérna, fonal	15 tekercs
Kalapács	6
Harapófogó	6
Milton-kapocs	1 doboz
Tűzőgép	1
Lyukasztógép	1
Szegek	30
Drótok, dobozok, műanyag flakonok	
Eszközök, felszerelések	
	<i>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</i>
7. Ének, zene, énekes játékok eszközei	
Furulya	2
Csengő	2
Csörgők	2
Sípok	3
Ütőhangszer	1
Triangulum	1
Zászló	1
Koszorú	1
Zsebkendő	1
Kalap	2
Korona	1
Kosár	1

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

Bot	1
Fejkendő	1
Cintányér	1
8. Az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	
Képeskönyvek	50
Diafilmek	30
Lásd: báb-, konstrukciós- és szabályjátékok, és dramatizálás eszközei	
9. Értelmi képességet és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	
Memória játékok	2 készlet
Évszakos kirakó	2 készlet
Puzzle	8 készlet
Dominó	2 készlet
Képeskönyvek	50
Társasjátékok	15
” Itt lakom ” (Ravensburger)	1
Kártyák	5 csomag
10. Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök	
Vízfestékek	20 készlet
Tempera	5 doboz
Ecsetek	25
Rajzlapok	5 csomag
Vízestálak	20
Festőköpeny	20
Gyurma	5 készlet
Agyag	
Alátétek	20
Kiszúróformák	1 csomag
Zsírkréta	5 csomag
Színes ceruza, filctoll	5- 5 csomag
<u>Eszközök, felszerelések</u>	<i>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</i>
Olló	20
Ragasztó	20 tubus
Gyöngy	3 csomag
Damil	1 tekercs
Színes papírok	15 csomag
Kartonok (vegyes)	15 ív
Kreppapír (vegyes)	6 tekercs
TIXO ragasztó	3 tekercs

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

Hegyező	2
Táblakréta	50
Hurkapálcika	30
Fogvájó	5 csomag
Zsírpapír	1 tekercs
Ezüst, arany fólia	1 – 1 ív
Vatta	1 csomag
Papírtányérok	2 csomag
Filcanyag (különböző színekben)	
Szalagok	
11. Természeti-, emberi-, tárgyi környezet megismerését segítő eszközök, anyagok	
Mini állatok	5 készlet
Termések	
Babafürdető	
Játszószőnyeg	1
Gyermek varrógép	1
Gyermek vasaló	1
Gyermek seprű, lapát	1-1
Horgászbot	1
Halak	10
Autók, autópálya	50, 2
12. Munka jellegű tevékenységek eszközei	
Gyermek varrógép	1
Gyermekvasaló	2
Barkácsolás eszközei	
Seprű	1
Lapát	1
<i>III. II. Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök</i>	
Televízió	1
Cd- lejátszó, hangfalak, magnetofon	1-1
Diavetítő	1
Vetítövászón	1
Furulya	1
Szintetizátor	1
Projektor	1
Hangszerek gyermekeknek	Lásd: Ének, zene, énekes játékok eszközei

VI. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató (db), megjegyzés</i>
Ételminta-vétel készlet	25
Elsősegélyláda	1
Gyógyszertszekrény	1
Tűzoltókészülék	2
Tisztítószer	
<i>IV. Védőruha</i>	
Kendő	
Gumikesztyű	
Kötény	
Kesztyű	

Kiegészítés -2019-

Fontos szerepet játszik óvodánk életében nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz való kötődés.

„Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.”

Verselés, mesélés:

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.”

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda Pedagógiai Programjának kiegészítését a szülői közösség és a nevelőtestület elfogadta.

A szülői közösség nevében:

Fliker Anna

A nevelőtestület nevében:

MESEVIRÁG - GYERMEK-
VILÁG ÓVODA
2000 Szentendre, Rózsa u. 9/a.
Adószám: 187100147-1-17

György Mariann
György Mariann

Szentendre, 2019. 09.10.

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda pedagógiai programjának módosítását elfogadta az intézmény vezetője:

Balogh Kispál Mönika
Baloghné Kispál Mönika

Szentendre, 2019. 09.10.

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda pedagógiai programjának módosítását a Fenntartó 2019.09-11- én megtartott ülésén 16/2020. sz. határozatában jóváhagyta.

Szentendre, 2019. 09.11.

MESEVIRÁG - GYERMEK-
VILÁG ÓVODA
2000 Szentendre, Rózsa u. 9/a.
Adószám: 187100147-1-17

Balogh Viktor
Balogh Viktor
elnök

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda pedagógiai programjának módosítását az igazgató a nevelőtestülettel közösen készítette.

Szentendre, 2024. január 22.

Balogné Kispál Mónika
igazgató

Véleményezte: szülői szervezet

Bódi Krisztina

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda pedagógiai programjának módosítását a Fenntartó 2024.január 30- án megtartott ülésén 06/2024. sz. határozatában jóváhagyta.

Balogh Viktor
Elnök

Mesevirág - Gyermekvilág Pedagógiai Program

Legitimáció

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda pedagógiai programjának módosítását az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette el, amely a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Szentendre, 2025. augusztus 25.

Baloghné Kispál Mónika
igazgató

A nevelőtestület elfogadta:

Szentendre, 2025. augusztus 25.

A nevelőtestület nevében:

György Mariann Irma
óvodapedagógus

A szülői szervezet megismerte.

Szentendre, 2025, augusztus 27.

A szülői szervezet nevében:

Kiss Henriett

A Mesevirág- Gyermekvilág Óvoda pedagógiai programját a fenntartó 2025. augusztus 28- án megtartott ülésén 2/2025. sz. határozatában jóváhagyta.

Szentendre, 2025. augusztus 28.

Balogh Viktor
elnök

